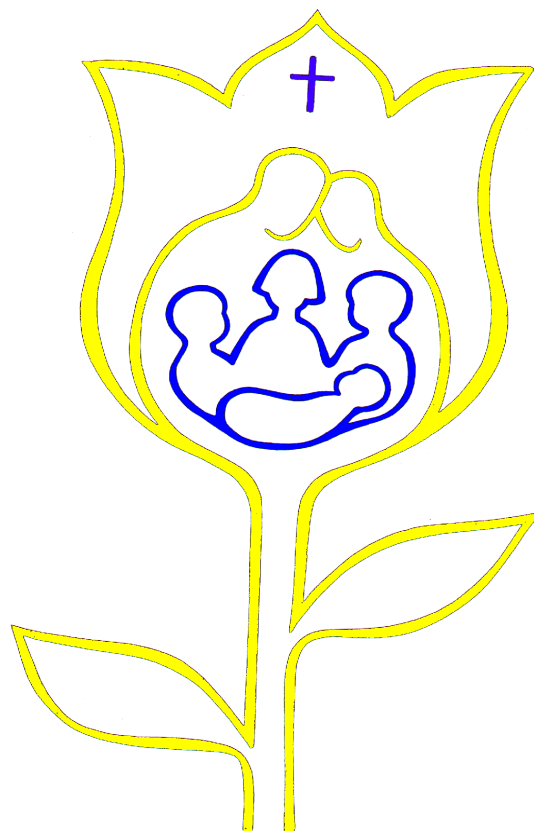

NÉPHAGYOMÁNY ÉS KERESZTÉNY HITRE NEVELÉS PEDAGÓGIAI PROGRAM

János János

Intézmény neve : Szent Család Katolikus Óvoda

Intézmény címe : 2600 Vác, Bauer Mihály út 22-24.

OM azonosító : 032735

Érvényes: 2016. szeptember 01-től

Tartalomjegyzék

I. TÖRVÉNYI HÁTTÉR.....	4
1. TÖRVÉNYEK	4
II. AZ ÓVODA ADATAI AZ ALAPÍTÓ OKIRAT SZERINT.....	5
III. BEVEZETŐ.....	6
IV. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP.....	7
1. GYERMEKKÉP	7
2. ÓVODAKÉP	7
3. KÜLDETÉSNYILATKOZAT	8
V. AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLJA ÉS FELADATA.....	8
1. AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLJA	8
2. AZ ÓVODAI NEVELÉSÜNK ALAPELVEI, MEGVALÓSULÁSA	8
3. HITRE NEVELÉS	9
4. AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA	10
5. AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI ÉS A KÖZÖSSÉGI NEVELÉS BIZTOSÍTÁSA	12
a) <i>Érzelmi, erkölcsi nevelés.....</i>	<i>12</i>
b) <i>Közösségi nevelés.....</i>	<i>12</i>
6. AZ ANYANYELVI, AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA	13
a) <i>Anyanyelvi nevelés.....</i>	<i>13</i>
b) <i>Értelmi nevelés.....</i>	<i>14</i>
VI. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI.....	15
1. SZEMÉLYI FELTÉTELEK	15
2. TÁRGYI FELTÉTELEK	16
a) <i>Eszközök és felszerelések jegyzéke.....</i>	<i>16</i>
3. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE	18
a) <i>Javaslat az óvodai csoportok napirendjére</i>	<i>19</i>
b) <i>Javasolt tevékenység szervezeti formája.....</i>	<i>20</i>
4. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE	20
VII. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	22
1. HITRE NEVELÉS	22
2. JÁTÉK.....	23
3. VERSELÉS - MESÉLÉS.....	24
4. ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC.....	24
5. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA.....	25
6. MOZGÁS	26
7. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE	27
8. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK	29
9. TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS	29
VIII. A NEVELÉSI FOLYAMAT ÉS A GYERMEKEK FEJLŐDÉSÉNEK NYOMON KÖVETÉSE.....	30
1. ELLENŐRZÉS, ÉRTÉKELÉS.....	30
2. A NEVELÉSI FOLYAMAT ELLENŐRZÉSE, ÉRTÉKELÉSE	31
3. A HELYI NEVELÉSI PROGRAM ELLENŐRZÉSÉNEK ÉS ÉRTÉKELÉSÉNEK ELVEI.....	31
4. DIFFERENCIÁLÁS ÉS A SZEMÉLYES BÁNÁSMÓD	33
5. A TEHETSÉGGONDOZÁS.....	35

IX.	A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	37
X.	AZ ÓVODA NEVELÉSI MUNKÁJÁNAK ELLENŐRZÉSE, ÉRTÉKELÉSE	38
XI.	GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK	
	39	
1.	GYERMEKVÉDELEM AZ ÓVODÁBAN	39
a)	<i>A gyermekek jogai és kötelességei</i>	40
b)	<i>A szülők jogai és kötelességei</i>	41
2.	KOMPETENCIA SZINTEK A GYERMEKVÉDELEM TERÜLETÉN	43
a)	<i>Az óvodapedagógusok feladatai.....</i>	43
b)	<i>A gyermekvédelmi felelős feladatai.....</i>	43
c)	<i>Az óvodavezető gyermekvédelmi feladatai.....</i>	43
3.	A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK	44
a)	<i>Esélyegyenlőség.....</i>	44
XII.	INKLÚZIÓ, INTEGRÁCIÓ	45
1.	A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK ÉS INTEGRÁLÁSUK AZ ÓVODÁBAN	46
2.	A HALMOZOTTAN HÁTRÁNYOS HELYZETŰ GYERMEKEK	50
a)	<i>A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének elősegítése</i>	50
3.	MIGRÁNS GYERMEKEK INTERKULTURÁLIS NEVELÉSE.....	52
XIII.	DOKUMENTUM NYILVÁNOSSÁGA	53
XIV.	ÉRVÉNYESSÉGI NYILATKOZAT.....	53
XV.	LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	54
1.	számú melléklet Óvodánk liturgikus és néphagyományokat őrző ünnepei	55

I. Törvényi háttér

1. Törvények

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról (1. melléklet a 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelethez)
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról
- 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről
- 2011. évi CCVI. törvény a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról
- Egyházi Törvénykönyv
- II. Vatikáni Zsinat dokumentumai
- Rendeletek
- Továbbá a Fenntartói és a helyi (önkormányzati) rendeletek

II. Az óvoda adatai az Alapító Okirat szerint

Az intézmény neve: Szent Család Katolikus Óvoda

OM azonosító: 032735

Az intézmény székhelye: 2600 Vác, Bauer M. út 22-24.

Az intézmény telephelye: 2600 Vác, Bauer M. út 18.

Az intézmény típusa: Közintézmény (óvoda)

(4 óvodás csoport, 3-7 éves korúak, engedélyezett létszám: 100 fő)

Az intézmény alapításának helye és ideje: 2600 Vác, Vörösmarty tér 1.; 1994

Az intézmény alapítója: Deákvári Római Katolikus Egyházközség

Az intézmény fenntartója: Váci Egyházmegye Ordináriusa

2600 Vác, Migazzi tér 1.

Az intézmény felügyeleti szerve:

Egyházmegyei Katolikus Iskolák Főhatósága (EKIF)

2600 Vác, Migazzi tér 1.

Az intézmény jogállása: A Magyar Katolikus Egyházon belül működő önálló jogi személy. Képviselőre az intézmény vezetője jogosult

Az intézmény alap és kiegészítő tevékenysége:

Az Intézmény az EKIF –főigazgató által jóváhagyott Pedagógiai Program, valamint annak részét képező, az Óvodai nevelés országos alapprogramjára épülő helyi pedagógiai program szerint működik.

A gyermekek keresztény szellemű óvodai nevelése-oktatása, napközi otthonos ellátásuk, ált. iskolára történő előkészítésük.

Az intézmény gazdálkodási jogköre:

Az EKIF által megállapított költségvetés alapján önálló egyházi gazdálkodási jogkörrel rendelkeznek.

Feladatellátáshoz rendelkezésre bocsátott vagyon:

Vác, 291 hrsz.2264 m² ingatlan, 557m² épület

Feladatellátásra szolgáló vagyon tulajdonosa:

Vác Város Önkormányzata; 2600 Vác. Március 15. tér 11.

Feladatellátásra szolgáló vagyon feletti rendelkezési jog: Tartós használat

Az Intézmény vezetőjének kinevezési rendje:

Az óvoda vezetőjét a fenntartó nevezi ki. Felette a munkáltatói jogokat az EKIF igazgatója gyakorolja.

III. Bevezető

Az óvoda nevelőtestülete folytatja a sok éves gyakorlatát, építve a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára. Figyelembe veszi az Óvodai nevelés országos alapprogramját illetve Magyarország Alaptörvényének értékeit. .

Az óvodai nevelés pedagógiai alapelveinek meghatározásánál abból kell kiindulni, hogy az óvodai nevelésnek a gyermeki jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartására, a személyiség teljes kibontakoztatására kell irányulnia az egyenlő esély biztosításával megteremtve a színvonalas nevelés lehetőségét.

Minden felnőtt ember megtapasztalhatja önmagában azt a tényt, hogy önálló egyéniség (individuum), vagyis öntudata, egyéni értelmi képessége, saját akarata és érzelme, választási és döntési szabadsága van jó és rossz között. Ez a tapasztalat az alapja az én tudat fejlődésének /fejlesztésének/ és érvényesülésének. Az emberi személyiség mindenkor testi – szellemi-lelki egység, amelyben megtalálhatók az összes adottságok, lehetőségek, készségek és sajátosságok. A gyermeket, mint fejlődő személyiséget szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg. Ebben az egységben érvényesülnek azok a környezeti hatások, természetes és természetfeletti erők, tudatos és tudatalatti befolyásolások, melyek segítik vagy akadályozzák a személyiség kialakulását.

Fontos a két, egymást követő életszakasz (0- 3 év és a 3- 7 éves) fejlődési jellemzőit ismernünk, mert a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvoda kiegészítő és esetenként hátránycsökkentő szerepet játszik. Sok gyermek a katolikus óvodában szerzi első vallásos ismereteit, ezért az egyházi óvoda a Krisztusi tanítás fényében felismerve az alapvető küldetését az egészséges személyiség és hit alapjait egyszerre kívánja megvetni.

Meggyőződésünk szerint a teljes jellemeszményt a krisztusi eszmény képviseli és a kereszténypedagógia segíti a megvalósulásban. Nevelőtestületünk szakmailag jól felkészült. Pedagógiai megújulásra, - innovációra – és hitben erősödésre törekszik. Jellemző rájuk az önképzés, a továbbképzés, ismerik a pedagógiai dokumentumokat. A különbözőséget, a máságot elfogadják, az egyéni értékek pozitív irányú megközelítését erősítik. Istentől kapott talentumaikkal és szerzett ismereteikkel megajándékozzák az óvoda közösségét.

Figyelembe vettük saját tapasztalatainkat, óvodánk helyi adottságait a szülők és a fenntartó igényeit.

A programot egyrészt kiegészítettük a törvényi módosításokból eredő, másrészt a beválás vizsgálatokból adódó feladatokkal.

IV. Gyermekkép, óvodakép

1. Gyermekkép

Az Alapprogrammal arra köteleztük magunkat, hogy a népi hagyományok értékeit megőrizzük és a manuális tevékenységek különböző formáival a gyermekek képességeit sokoldalúan fejlesszük. Bízunk abban, hogy a sok pozitív élménnyel és a tevékenységek lehetőségeinek biztosításával a gyermekek érzelmi, értelmi, biológiai és erkölcsi értelemben jó útra valót kapnak. A gyermek a legfogékonyabb időszakának nagyobbik felét nevelési intézményben tölti. A jellem fejlődése szempontjából ezért nagyon fontos az óvoda légköre, az a szociális klíma, amely barátságos és érzelmi biztonságot nyújt. Az óvodai nevelés pedagógiai alapelveit a keresztény szemlélet határozza meg. A megfelelő személyi és tárgyi környezettel segítjük elő a vallási nevelés és keresztény értékek megalapozását.

Óvodánk gyermekközpontú, ahol az óvodapedagógus tekintettel van az egyéni eltérésekre, a gyermeknek életkoronként változó testi – lelki szükségleteire. Figyelembe veszi a gyermek mozgásigényét, érdeklődését, önállósulási törekvését, egyéni fejlődési ütemét, segíti személyiségének szabad kibontakozását.

A játékot a legfőbb tevékenységi formájának tartjuk, mely az örömforrás és a feszültség levezetése mellett sokoldalúan fejleszti a személyiséget. A játék tartalmát a néphagyomány-ápolás eszközeivel gazdagítjuk. A manuális tevékenységek során az anyagok és eszközök olyan tulajdonságaival ismerkedik meg, amelyek a közvetlen tapasztaláson alapulnak.

Olyan feltételrendszert teremtünk, ahol biztosítjuk a gyermek érzelmi és értelmi fejlődését, egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesül. Ezáltal meglévő hátrányai csökkenni és nem ad teret semmiféle előítélet kibontakozásának.

A programunk a sajátos eszközrendszerével óvó-védő, szociális, és nevelő személyiségfejlesztő funkciót szolgál a gyermek 3 éves korától az iskolába lépésig. (20/2012. (VIII. 31.) EMMI rend.)

2. Óvodakép

Óvodánk (alapítása 1994. augusztus 1.) a város ún. Deákvári részén helyezkedik el. Folyamatosan fejlődő városrész, melyet többnyire családi ház veszi körül.

Az óvoda férőhelye 100 fő. Négy vegyes életkorú csoporttal működik, 8 óvónő és 4 szakképzett dajka, 1 pedagógiai asszisztens, valamint 1 konyhai kiségitő, 1 udvari munkás, 1 óvodatitkár, gazdasági vezető közreműködésével.

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család, az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló intézménye a gyermek 3. életévétől az iskolába lépésig a családi nevelés kiegészítője.

Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvoda közvetetten segíti a következő életszakaszba (kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételeit. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (migráns) gyermekeinek biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását.

Óvodánk programja katolikus keresztény szellemű program. Célunk, hogy óvjuk és gyarapítsuk azokat a hagyományokat, amelyeket közösségünk a szülőkkel, az egyházközösséggel és az iskolák nevelőtestületeivel együttműködve fennállása során kialakított. Családi légkörben, vallásos lelkülettel várjuk a hozzánk érkező gyermekeket.

Fontosnak tartjuk, hogy megalapozzuk a gyermekek nemzeti identitását, megismerjék nemzetünk értékeit, népi kultúráját, regionális hagyományainkat és magukévá tegyék azokat.

„ A múlt tisztelete az a vallás, mely a nemzedék köteleke. Ne veszítsünk el semmit a múltból, mert csak is a múlttal alkothatjuk a jövőt. ”/ Anatole France /

3. Küldetésnyilatkozat

Óvodánkban olyan nevelés folyik, amelyik a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik a gyermek veleszületett adottságainak, képességeinek, szükségleteinek és tevékenységeinek fejlesztésével.

Fontos számunkra, hogy örömteli, boldog éveket biztosítsunk óvodásaink számára. Igényesen, felkészülten, minden lehetőséget kihasználva dolgozzunk, a szülőkkel kialakított partnerkapcsolatot tovább mélyítsük. Célunk: a szülőkkel történő együttnevelés.

Mindezekre biztosíték a munkánk során:

- a pozitív viszonyulás egymáshoz,
- a jó munkahelyi légkör,
- a kulturált magatartás,
- elfogadó, segítő, támogató attitűd.

V. Az óvodai nevelés célja és feladata

1. Az óvodai nevelés célja

Óvodai nevelésünk célja az, hogy az óvodások sokoldalú fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakoztatását elősegítse, az életkori és egyéni készségek és képességek figyelembe vételével, ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását. A nevelőmunkánkban biztosítjuk a szomatikus, mentális és szociális fejlődését, alkalmassá tesszük az iskolai életre.

Célunk elérése érdekében fontosnak tartjuk az életre nevelést, a testi, szociális és értelmi képességek egyéni alakítását a pedagógiai célok, feladatok elérése érdekében az együttműködési és képességek fejlesztését.

A keresztény életre nevelés a családban realizálódik először. Az óvoda sajátos jellegéből adódóan folytatja, illetve kiegészíti a családi nevelést. Arra neveljük a gyermekeket, hogy egymással – és a felnőttekkel szemben is- legyenek figyelmesek, bocsássanak és bízzanak meg egymásban, társaikkal tudjanak együttműködni, keresztény szeretettel legyenek egymás iránt.

2. Az óvodai nevelésünk alapelvei, megvalósulása

Nevelésünk alapelvét Jézus Krisztus példáján keresztül a Szent Írás szerint határozzuk meg:

„ Jézus meggyarapodott bölcsességben, korban Isten és az emberek előtti kedvességben ” (Lk.2:52)

Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó és a teljes ember megformálására irányul. A gyermekeket segíteni kell életkori sajátosságaiknak megfelelő közösségi élmények, tapasztalatok megélésében. Fokozatos öntudatra ébredése során fedezze fel személyi szabadságát és az ezzel járó felelősség vállalást. Testi, lelki, szellemi fejlődése tárja fel léte, élete értelmét.

Óvodánk szervezett közösség, mely a katolikus egyház értékrendje szerint élő közösségek kialakítására törekszik. Küldetésünk a családi élet kiegészítéseként, a hitre nevelés, ennek érdekében a keresztény nevelés folytatásaként célunk a katolikus értékek erősítése és kiegészítése. A krisztusi erények megalapozása (felebaráti szeretet és tisztelet, megbocsátás, segítőkészség, bűnbánat, imádságos élet, önzetlenség, figyelmesség) az egyházi élet keretein belül folyik.

Nevelési programunk fő törekvése, hogy a tanulási képességek és kompetenciák célzott fejlesztésével minden gyermeket lehetőségeihez mérten közvetetten felkészítsünk a zökkenőmentes iskolakezdesre, az iskolai közösségbe történő beilleszkedésre.

A program tartalmi kidolgozásánál a gyermek alapvető megnyilvánulási módjára és fő tevékenységi formájára, a mozgásra és játékokra alapozva szervezzük a főbb nevelési területeken végzendő pedagógiai és pszichológiai feladatokat. A program nevelési keretét egyfelől a gyermekek természetes megnyilvánulási formái, másfelől az óvoda kultúraátadó hatásrendszerének együttése, kölcsönössége, harmóniája határozza meg.

Rendszeresen szervezünk belső továbbképzéseket, bemutató foglalkozásokat, elemzéseket végzünk a foglalkozások témaköreiben.

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

3. Hitre nevelés

Óvodánkban a kisgyermek hitre nevelésének elsődleges célja a családi keresztény nevelés támogatása, folytatása, a katolikus értékek erősítése és kiegészítése, valamint közvetítése a gyerek által a családba.

A pedagógusok és az óvoda dolgozói keresztény életük mintájával járnak elől a gyermekek és a szülők számára. Az óvodapedagógus érzelmi biztonságot jelent a gyermekek részére, aki hívő életének példájával elősegíti a szerető, elfogadó légkör biztosítását. Alapul szolgálva az óvoda missziós feladatának végrehajtásához, pl.: a családok bekapcsolását a hitéletbe, a közös imádságba.

A hitre nevelés átszövi az óvoda életét. Vallásos élményekkel gazdagítjuk a gyermekek mindennapjait, ami megjelenik a lelki beszélgetések során, étkezés előtti és utáni imákban, más közös imaalkalmakban. A templomlátogatások, az óvodás (családos) misék elősegítik az élő Istennel való kapcsolat fejlődését. A közös élmények, tevékenységek kapcsán a csoport tagjai erősödjenek összetartozásukban.

Céljaink:

- a katolikus embereszmény megalapozása,
- Isten szeretetére, tiszteletére nevelés,
- imamódok elsajátítása,
- a katolikus hitélet megtapasztalása az óvodai élet során,
- erkölcsi értékrendek kialakítása,
- teremtett világra való rácsodálkozás képességének kialakítása, fejlesztése,
- szentmisére felkészülés, énektanulás.

„Mutasd meg a fiúnak, melyik úton járjon, s akkor sem hagyja el,
amikor idősebb lesz.” (Péld. 22:6)

4. Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének kialakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése óvodás korban kiemelt jelentőségű.

A gondozás nevelőmunkánk alaptevékenysége, a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása és megőrzése. Fontosnak tartjuk a gyermekek biztonságérzetének, jó közérzetének megteremtését, a nyugodt környezet, hangulat biztosítását.

Az óvoda a nap folyamán gondoskodik a gyermekek szükségleteinek kielégítéséről, a megfelelő eszközök biztosításával és segítségnyújtással. A gondozás szorosan kapcsolódik a játékhoz, a munkajellegű tevékenységekhez, a tanuláshoz. A folyamatos napirenddel a helyes életritmus megteremthető. Minden gyermek az egyéni ütemének megfelelően végezheti, gyakorolhatja a napi élethez kapcsolódó szokásokat. A többszöri gyakorlás alakítja a gyermek énképet, segíti önállóvá válását. Az óvodapedagógusok, dajkák megosztott jelenléte, segítése, a gyermektársak modellje és támogatása szociális értékű.

Kiemelt feladatunknak tekintjük a környezetünk védelméhez és megővéséhez kapcsolódó szokások alakítását, a környezettudatos magatartás megalapozását. Ennek a nevelési feladatnak szerves része az óvoda belső tárgyainak és udvarának esztétikus biztonságos kialakítása, használata.

Az egészséges életmódra és életvitelre nevelés egyik fontos eleme az egészséges táplálkozás, gondoskodva az egyedi étrend kialakítására szoruló gyermekekről. Az óvoda központi étrendjét kiegészítjük gyümölccsel, zöldségfélével, ezekből készített salátákkal stb. A manuális tevékenységek során a gyermekkel közösen készítünk befőttet, savanyúságot. Formáljuk a gyermekek szemléletét, ráirányítjuk figyelmét a higiéniára, a rágás fontosságára, a kellő mennyiségű folyadék fogyasztására - melyhez egész nap folyamán lehetőséget biztosítunk. Közben modellt nyújtunk a családnak az egészséges, kulturált és esztétikus étkezéshez.

A **testápolás** az egészségügyi szokások megalapozását szolgálja. Felnőtt segítségével fokozatosan sajátítja el az egészségmegőrzés szokásait, a különböző műveletek technikáját, mint a kéz- és fogmosás, a fésülködés, illetve a zsebkendő használatát.

Az **öltözködés** védelmet nyújt az időjárás változásaival szemben, fejleszti a gyermek ízlés világát, önállóságát. A ruházat igazodjon az időjárás változásához, legyen kényelmes, könnyen felvehető. Egészségügyi szempontból fontos a váltó, illetve tartalékruha az óvodában.

A **mozgás** a gyermek természetes belső igénye, kielégítésére egész nap lehetőséget biztosítunk a teremben és szabadban egyaránt, figyelembe véve az életkori sajátosságokat és az egyéni szükségleteket.

A **pihenés** és az alvás a gyermekek testi-lelki fejlődését szolgálja, ennek megteremtése minden dolgozó feladata.

Programunknak megfelelően speciális gondozó, prevenció és korrekció testi-lelki nevelési feladatokat is ellátunk szakszolgálat bevonásával.

Az egészséges életmód alakításából adódó óvónői feladatok:

- Nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megteremtése a csoportban.
- A szokás- és szabályrendszer közös kialakítása a gyermekekkel.
- A már kialakított szokás- és szabályrendszer betartásának figyelemmel kísérése, reális, a gyermek egyéni fejlődéséhez viszonyított fejlesztő értékelése.
- A gyermekek életkorának megfelelő, párhuzamos tevékenységek végzését lehetővé tevő optimális életritmus kialakítása a napirendben.
- Az időkeret rugalmas alkalmazása a napirendben.
- Önállósági törekvések támogatása.
- A kulturált étkezés szokásainak megismertetése, gyakoroltatása (kanál, villa, kés használata, csukott szájjal rágás, szalvéta használata, asztalterítés technikája...)
- A gyermekek tisztaság, ápoltság iránti igényének alakítása.
- A WC, a WC papír helyes és elegendő mennyiségű használatának (lány, fiú), elvárása. A WC lehúzásának igényé alakítása, elvégzésének figyelemmel kísérése.
- A gyermekek helyes kézmosásra, kéztörlésre szoktatása.
- A fogmosás technikájának megismertetése, mindennapos gyakoroltatása, a fogmosás eszközeinek rendben tartására serkentés.
- A gyermekek időjárásnak megfelelő réteges öltözködésre szoktatása. Öltözésnél az egyéni szükségleteknek megfelelő segítségnyújtás.
- A gyermekek levegőzésének biztosítása – az időjárás függvényében – lehetőleg minden nap.
- A délutáni pihenéshez a csoportszoba kiszellőztetése, a pihenéshez szükséges biztonságérzet, nyugalom biztosítása (mese, simogatás).
- Beteg gyermek lehetőség szerinti elkülönítése, felügyeletéről való gondoskodás, szülők értesítése.
- A környezettudatos magatartás megalapozásához példamutató környezetvédelmi magatartást tanúsítunk, értéket közvetítünk.

5. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés biztosítása

Az óvodáskorú gyermek, jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyermeket érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, szereteteli légkör vegye körül. A katolikus pedagógia állandó értékrendjeként kiegészül Jézus Krisztus jelenlétével, életének példájával, ezáltal a krisztusi szeretet megtapasztalásával.

Mindezt szükséges, hogy a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék. Az első találkozást segíti az óvodapedagógus személyes törődése. A beszoktatás időszakában személyes beszélgetéseken keresztül többet igyekszünk megtudni a család életmódjáról, szokásairól, életkörülményeiről, a gyermek és szülei kapcsolatáról, magáról a gyermekről. A felnőtt és a gyermek közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.

Az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának alakulását és engedjen teret önkifejező törekvéseinek. Az érzelmi és erkölcsi nevelés alapja, hogy a gyermek elfogadja, megértse, hogy az emberek különböznek egymástól.

a) Érzelmi, erkölcsi nevelés

Az érzelmi és erkölcsi nevelés tartalmazza azokat a szociális érzelmeket, közös célokat, amelyeket tevékenységek, élmények útján alakítunk ki. Ennek során a gyermekek megtanulják önmaguk és a különbségek elfogadását, tiszteletét, és megbecsülését.

Az óvodai élet segíti a gyermek erkölcsi tulajdonságainak és akaratának fejlődését, a szokás- normarendszerének megalapozását. A gyermek elsajátítja az önfegyelmet, figyelmet, udvariasságot, formálja igazságérzetét.

Az esztétikai élményeken keresztül formálói vagyunk a gyermekek esztétikai értékítéletének, szép iránti igényének, a természetes anyagokhoz való kötődésének. Az intellektuális érzelmek (funkcióöröm, sikerélmény, önbizalom, a dicséret és kudarc hatása) kialakításával segítjük az érdeklődés felkeltését, a tanulási vágy kialakulását.

Hagyományink ápolása, a szülőföldünkhöz való kötődés megalapozása fontos része az érzelmi nevelésünknek. Az egyházi és világi ünnepek megélése és átélése is érzelmi életünket gazdagítja.

Jeles napok óvodánkban: Mária nap köszöntése a Templomban, Mihály-napi vásár, Mindenszentek ünnepe, Adventi készülődés, Adventi közös éneklés, megemlékezés Szent Miklósról, Karácsony, Vízkereszt, Balázs-áldás, Farsang, Hamvazószerda, Húsvét, Gyermek keresztút, Anyák napja, Gyereknapi, Pünkösöd.

b) Közösségi nevelés

A közösségi nevelés tartalmazza a szocializálódáshoz szükséges erkölcsi, akarat tulajdonságok megalapozását (önzetlenség, tapintat, figyelmesség, tolerancia, megbocsátás).

Segíti a gyermekek egymáshoz és a közösségi szokásokhoz, szabályokhoz való alkalmazkodást. Vonzóvá teszi a családban és az óvoda felnőtt közösségében keresztény, megbocsátó, elfogadó életpéldát. Ezért a kommunikáció, a bánásmód, viselkedés modell értéket kíván az óvoda minden alkalmazottjától.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő, befogadó szerepe. A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő,

alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi hiányossággal küzdő gyermeket egyéni fejlesztéssel igyekszünk segíteni, illetve a szülőkkel fokozottabb együttműködésre van szükség. Ehhez igénybe vesszük speciális felkészültséggel rendelkező szakemberek, valamint a pedagógiai szakszolgálat segítségét.

6. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

a) Anyanyelvi nevelés

Az anyanyelv használata a nevelés egész folyamatának szerves része. A beszélt nyelv folyamatát nem lehet izoláltan a pszichikus folyamatok teljes rendszerétől függetlenül szemlélni.

A gyermek a beszédet nem önmagában, hanem a kognitív folyamatok kölcsönhatásában sajátítja el. Az információk az emlékezetbe kerülnek, fontos, hogy azok helyesen íródjanak be. A gyermek nem megfelelő beszédészlelése, rossz beszédmegértése hátrányosan befolyásolja a gyermek viselkedését.

A nyelv elsajátítási folyamatának, a gondolkodás fejlődésének, az ismeretek gyarapodásának kiemelten jelentős szakaszáról van szó. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére törekszünk.

A gyermek a szóbeli közlés elemeit utánzással sajátítja el, ezért is lényeges, hogy a környezetében példamutató, tiszta és szép beszédmintát kapjon. Az óvodapedagógus ügyeljen a beszédstílusára, beszéde legyen érthető és világos. A gyerek rosszul alkalmazkodik környezetéhez, ha nem értelmezi megfelelően a beszédet, vagy a különböző metakommunikációs jeleket. Ez csökkenti a biztonságérzetét, s e nélkül személyisége nem kiegyensúlyozott.

Az óvodapedagógus adjon lehetőséget arra, hogy nyugodt légkörben, az élet adta helyzetekben minden gyermek beszélhessen arról, ami érdekli, ami foglalkoztatja. A beszédben általában aktív gyermeknek lehetőséget kell adni a megszólalásra, hogy sikerélményben legyen része. A legnehezebb feladatok egyike az önmagától nem megnyilatkozó gyermek beszédkommunikációjának elindítása a kreatív gondolkodás irányába. Kommunikációs készségen a beszédfejlesztést értjük, mely az egyik legfontosabb óvodai feladat. Az iskolába menő gyerekeket arra neveljük, hogy ne vágjanak egymás mondanivalójába, a beszélőt türelmesen, csendben hallgassák végig.

Az óvodapedagógus személyes példaadással, megfelelő hangerővel és hangsúllyal kezdeményezzen beszélgetést, kérdés-felelet formájában vezesse rá a gyermeket a szavak helyes jelentésére. A beszédbeli elmaradás okait próbálja felderíteni, kérje a szakember segítségét (orvos, logopédus, pszichológus).

A hagyományos szemléletű anyanyelvi nevelés ráirányítja a figyelmet a nyelv szépségeire. A gyakori mondókázás elvezeti a gyermeket az anyanyelv ritmusának megérzéséhez. Az óvodai élet mindennapjaiban a szokásörző és manuális tevékenységeihez fűződő kifejezések valódi tartalmat kapnak. Az anyanyelvi nevelésnek szerves része a könyvek szeretetére való nevelés. Az óvodapedagógus legyen igényes a válogatásban.

A bábozás és dramatizálás során a gyermekek az irodalmi élményeiket átéli. Eljátsszák a saját érzelmeiket, kiegészítik kreativitással és fantáziával. A beszéd az önkifejezés fontos eszköze, ezért feladatunk a szókincs bővítése, a nyelvtanilag helyes beszéd kialakítása. Így az óvodáskor végére elérjük, hogy a gyermekek rövid meséket és

történeteket elmondjanak. Az anyanyelvi játékok gyakorlásával bővül ismeretük, beszédképességük.

A beszédállapot megfigyelésének szempontjai:

- beszédhallás;
- beszédértés;
- hangok vizsgálata- a szó elején, közepén és végén;
- mondatszerkesztés;
- összefüggő beszéd.

A kommunikációs képesség fejlesztésében nagy segítség az együttjátás, mert a közös játék oldott légköre a gyermekben feloldja a gátlást. Ezáltal élénk, kommunikatív kapcsolatba kerülnek egymással és a felnőttel. Jókedvű játéksituációkban közölhetik egymással gondolataikat, ötleteiket újabb és újabb szavakkal, kifejezésekkel gazdagodik a szókincsük, fokozódik beszédkedvük, javul beszédértésük. Az érzékelés, észlelés útján szerzett tapasztalat az óvodai tanulási folyamat alapját képezi. A tapasztalatok felidézése, felfogása, megértése az emlékezet és a gondolkodás nélkül nem lehetséges.

b) Értelmi nevelés

A 3-7 éves korosztály értelmi fejlődésének alapvető sajátossága, hogy érzékszervein keresztül, tapasztalati úton ismeri meg az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetét. Az érzékszervi - mozgásos sémák tapasztalatai indítják el a tanulás folyamatát. A gyermek fejlődése során a dolgok égenszét szintetikusán fogja fel. Minden, ami a környezetében megjelenik, hatással van rá.

Élete első szakaszában a tapintás, az ízlelés, a szaglás, majd a látás, a hallás, és később a beszéd és alkalmazkodóképesség segíti tapasztaló, megismerő tevékenységében. A gyermek fejlődése során az ismereteket, tapasztalatokat környezetéből szívja magába. A vele kapcsolatban lévő felnőtt feladata, hogy olyan környezetet teremtsen a gyermek köré, amely segíti érdeklődését, mozgatja belső kreativitását, és utat nyit Isten szavának.

„ Bensejükbe adom törvényemet, és a szívükbe írom.” (Jeremiás 31.33)

Az értelmi nevelés célja a gyermek tevékenységein keresztül az értelmi képességeinek (érezkelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség) fejlesztése. Feladatunk, valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő, ösztönző környezet biztosítása.

A belső történések hatására indul meg az utánzás, az átélt élmények beszédes közlése és fokozatosan jut el a benne megfogalmazott élmények szóbeli kinyilvánításához. Az óvodapedagógus segíti ezt a folyamatot, amelyből egyre jobban megnyilvánul a kreatív értelem és akarat, melynek mozgató rugója a kibontakozó érdeklődés és kíváncsiság. Az óvodapedagógus feladata a gyermek ismeretszerzésének sokoldalú biztosítása. Az érzékszerveken keresztül is ható élményanyag elmélyüljön, és tudatossá váljon a gyermekben.

Az átélt spontán élmények, cselekvések, történések mind jelentéstartalmat hordoznak, akár egyénileg, akár közösségre él meg a gyermek. Az ilyen helyzeteknek legtöbbször résztvevője az óvodapedagógus is, aki segíti ezek feldolgozását, megértését, vagy éppen a cselekvés folyamatát, amíg a gyermek igényli. A gyermeket az ismeretszerzésben a kíváncsiság hajtja a felfedezések, megismerések felé. Ezek sokszínűségéből alakul ki képszerű, szemléletes gondolkodása, mely lassan fogalmi gondolkodásba megy át. A

gyermek játékos, spontán és tervszerű tanulási folyamatában meghatározó az óvodapedagógus harmonikus nyitott személye, beszéddel társuló tevékenysége, amely segíti a gyermek örömteli részvételét, megnyilatkozásait, belső mozgató rugóit és annak gondolati közlését. A gyermeki tanulás tartalma a gyermek közvetlen, majd egyre táguló természeti és társadalmi környezetéből tevődik össze. Mind a két környezet hatással van a gyermek magatartására, szokásaira, erkölcsi növekedésére.

Az óvodai nevelés a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, valamint meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítja a gyermekeknek a változatos tevékenységet. Az óvodapedagógus feladata, hogy építsen a gyermek természetes kíváncsiságára, cselekvési vágyára és érzelmi motiváltságára. A gyermek egyéni sajátosságait megismerve fejlessze értelmi képességeit.

VI. Az óvodai élet megszervezésének elvei

1. Személyi feltételek

Az óvodában dolgozókat jellemezze az Isten és emberszeretet. A felnőtt minden pillanatban értékeket közvetít, példaként kell állnia külső megjelenésében (pl. öltözködésében), kulturált viselkedésében (tiszteletet adó és igénylő magatartás). Belső igényéből fakadóan jusson előbbre az emberek szeretetén keresztül az Isten szeretetben. A felnőttek közösségét jellemezze a nyílt és őszinte viszony, az egymás iránti kölcsönös bizalom és megbecsülés. Nélkülözhetetlen a folyamatos, elmélyült imaélet, legyen igénye, hogy az egyházköztség életébe bekapcsolódjon. A szentmiséken rendszeresen vegyen részt.

Az óvoda teljes nyitva tartása alatt óvodapedagógus látja el a nevelő munkát, amelynek középpontjában a gyermek áll. A dajka éppen úgy, mint az óvodapedagógus magatartásával, beszédével hat a gyermekekre, ezért fontosnak tartjuk, hogy a nevelési folyamatban állandóan tájékoztatva legyen a nevelési módszerekről, elképzelésekről, ismerje a fejlesztési célokat. Ezáltal a gyermekeket ért nevelési hatások erősödnek, összehangoltabb munkavégzést eredményeznek. A katolikus óvoda célkitűzéseiben megfogalmazottak megvalósításának irányítója az óvodapedagógus.

Munkáját annak tudatában végezze, hogy Isten őt a nevelői feladatra kiválasztotta és meghívta. A katolikus óvodában dolgozók nem tesznek különbséget gyermek és gyermek között. Ismerje a pedagógiai dokumentumokat, tájékozódjon rendszeresen a szakirodalomban, tevékeny részese legyen óvodai helyi programjának megvalósításában, legyen igénye a rendszeres szakmai és lelki képzése. Istentől kapott talentumai és szerzett ismereteivel ajándékozza meg az óvodai közösséget. Segítse elő a derűs légkört, legyen elfogadó, segítő és támogató a gyermekek és felnőttek körében, hogy az evangéliumi szemlélet alapvető optimizmusa érvényesüljön. A hazájukat elhagyni kényszerülő (migráns) gyermekek nevelésével kapcsolatos feladatunk, hogy: lehetőséget tudjunk teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerjék és tiszteletben tartsák egymás kultúráját és szokásait.

Figyelembe vesszük a gyermeki esélyegyenlőség és az egyenlő bánásmód biztosításának követelményét. A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztéséhez speciálisan képzett szakemberek közreműködését vesszük igénybe

2. Tárgyi feltételek

Az óvoda rendelkezik a program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését oly módon kell kialakítani, hogy szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfeleljen változó testméreteiknek, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését. Tegye lehetővé mozgás- és játékigényük kielégítését, a gyermekek harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal vegye körül. A csoportszobák díszítése, valamint a tárgyi jelek mértéktartóan és igényesen tükrözzék a vallásos jelleget.

A tárgyi felszereléseket, melyeket a gyermekek használnak számukra hozzáférhető módon és biztonságukra figyelemmel kell elhelyezni. Az óvoda egyidejűleg biztosítson megfelelő munkakörnyezetet az óvodai munkatársaknak, teremtsenek lehetőséget a szülők fogadására.

a) Eszközök és felszerelések jegyzéke

Csoportszoba

- Csoportszoba – gyermekcsoportonként 1
- Gyermekágy tároló – gyermekcsoportonként 1
- Tornaszoba – óvodánként 1
- Logopédiai foglalkoztató – óvodánként 1
- Játszóudvar – óvodánként 1
- Óvodavezetői iroda – óvodánként 1
- Óvodavezető-helyettesi iroda – óvodánként 1
- Nevelőtestületi szoba – óvodánként 1
- Általános szertár/raktár – óvodánként 1
- Orvosi szoba – óvodánként/elkülönítő szobával 1
- Gyermeköltöző – gyermekcsoportonként 1
- Gyermekmosdó, WC- gyermekcsoportonként 1
- Felnőtt öltöző – óvodánként 1
- Felnőtt mosdó – óvodánként 1 (emeletenként 1)
- Felnőtt WC helyiség – óvodánként 1 (emeletenként 1)
- Felnőtt zuhanyzó – óvodánként 1
- Mosó, vasaló, szárító helyiség – óvodánként 1
- Tálalókonyha – óvodánként 1
- Raktár – óvodánként 1
- Ételhulladék tároló – óvodánként 1

Bútorzat, eszközök

- Óvodai fektető – gyermeklétszám szerint 1
- Gyermekszék – gyermeklétszám szerint 1

Gyermekasztal – gyermeklétszám figyelembevételével

Fényvédő függöny – ablakonként, az ablak lefedésére alkalmas méretben

Szőnyeg – gyermekcsoportonként, a padló egyötödének lefedésére alkalmas méretben

Játéktároló szekrény, polc – gyermekcsoportonként 2, sajátos nevelési igényű gyermek esetén további 1

Könyvespolc – gyermekcsoportonként 1

Élősarok – gyermekcsoportonként 1

Textiltároló és foglalkozási eszköztároló szekrény – gyermekcsoportonként 1

Szeméttároló – gyermekcsoportonként 1

Tornaszoba

Tornapad – 2

Tornaszőnyeg – 1

Bordásfal – 2

Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő készlet – 1

Egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések – három gyermek egyidejű foglalkoztatásához

Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba

Tükör (az asztal szélességében) – 1

Asztal – 1

Szék – 2

Szőnyeg – 1

Játéktároló szekrény vagy könyvek tárolására is alkalmas polc – 1

Játszóudvar

Kerti asztal – gyermekcsoportonként 1

Kerti pad – gyermekcsoportonként 2

Babaház – gyermekcsoportonként 1

Udvari homokozó – 1

Takaróháló – 1

Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő mozgásigényt kielégítő eszközök – gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével

Intézményvezetői iroda

Íróasztal és szék – 1-1

Telefon, fax – 1

Könyvszekrény – 1

Iratszekrény – 1

Számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal – 1

Számítógépasztal és szék - 1-1

Intézményvezető-helyettesi iroda

Íróasztal és szék – 1-1

Telefon, fax – 1

Iratszekrény – 1

Számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal – 1

Számítógépasztal és szék - 1-1

Nevelőtestületi szoba

Fiókos asztal, ami egyben eszköz előkészítő munkaasztal is – pedagóguslétszám szerint 1

Szék – pedagóguslétszám szerint 1

Könyvtári dokumentum – 500

Könyvszekrény – 2

Fénymásoló – 1

Tükör – 1

Gyermeköltöző

Öltözőrekesz, ruhatároló, fogas – gyermeklétszám figyelembevételével

Öltözőpad – gyermeklétszám figyelembevételével

Gyermekmosdó, WC helyiség

Törülközőtartó – gyermeklétszám figyelembevételével

Fali tükör – mosdókagylónként 1

Fogmosó-tartó – gyermeklétszám figyelembevételével

3. Az óvodai élet megszervezése

Óvodánk Pedagógiai Programja tartalmazza a gyermekek egyéni szükségleteihez igazodó folyamatosságot, rugalmasságot biztosító napi- és hetirendet, melyet a csoportok óvodapedagógusai alakítottak ki. Ezek a szervezési keretek biztosítják a megfelelő és növekvő időtartamú (5-35 perces), párhuzamosan is végezhető differenciált tevékenységeket, csoportos foglalkozásokat.

Napirendünkben a tevékenységeket nem választottuk el élesen egymástól, viszont a játék kitüntetett szerepet kap. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését együttműködve a gondozást végző munkatársakkal.

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését, különböző kötelező dokumentumok, és az óvodapedagógusok által készített feljegyzések, dokumentumok szolgálják. Ezeknek a dokumentumoknak tükrözniük kell a logikusságot, folyamatosságot, az egymásra épültséget. A gyermekek fejlődését nyomon követő megfigyelések és azok feljegyzése, a gyermek teljes testi, lelki, szociális és értelmi képességeinek alakulását tükrözi.

Az óvodáskor idejére minden gyermeknek külön-külön, folyamatosan vezetett, egyéni fejlesztő feladatokat terveznek az óvónők, amelyek kiterjednek a nevelési, tanulási folyamatra is. Ezeket a megfigyeléseket a fejlődési naplóban rögzítjük.

Megfigyelésünk szempontjai:

- Önállóság fejlődése
- Játék, szocializációs folyamat
- Kommunikációs képesség
- Kognitív képesség
- Cselekvési képesség
- Érzelmi élet fejlődése

A gyermekek komplex fejlesztését a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretén belül szervezzük meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

Az óvodában használt dokumentumok

A csoportok és az alkalmazott pedagógiák sajátosságaihoz igazodó tervezési és értékelési formák:

- Csoportnapló
- Fejlődési napló
- Felvételi és mulasztási napló
- Diagnosztikus fejlődésvizsgáló rendszer (DIFER)

a) *Javaslat az óvodai csoportok napirendjére*

Időtartam	Tevékenység
6.30-12.00	Játék, gyermekek fogadása összevont csoportban Játék, szabadon választott tevékenység, mindennapi mozgás Játék lezárása, teremrendezés Készülődés a reggelihez, Testápolási teendők, Reggeli Mindennapos elcsendesedés Párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenység – Játék, szabadon választott tevékenység Testápolás, öltözés, levegőzés, mozgásos játék az udvaron, séta Öltözködés, előkészület az étkezéshez, Ebéd
12.00-17.00	Testápolási teendők, előkészületek a pihenéshez, Pihenés Ébredés, előkészületek az uzsonnához, Testápolási teendők, Uzsonna Játék a teremben a szülők érkezéséig, levegőzés

b) *Javasolt tevékenység szervezeti formája*

Tervezett tevékenységek	Párhuzamosan is végezhető tevékenységek	Kompetenciák, fejlesztés, tehetségsegítés
Hitre nevelés Mozgás Mozgásos játék (mindennapos mozgás)	Játék Verselés, mesélés Ének, zene, énekes játék, gyermektánc Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka, Mozgás A külső világ tevékeny megismerése	Népi gyermekjáték és néptánc Zenei fejlesztés Szervezett labdarúgás oktatás (Bozsik-program)

4. Az óvoda kapcsolatrendszere

A katolikus óvodapedagógus, mint a gyermekközösség vezetője belőle áradó szeretet által vonzza magához a gyermekeket. Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt azt kiegészítve szolgálja a gyermekek fejlődését. A családdal való együttműködés alapvető feltétel, formái változatosak, személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot.

A **fogadóóra** a gyermek fejlődésének nyomon követését szolgálja.

Nagy hangsúlyt fektetünk a fogadóórákra, amelyet kezdeményezhet a pedagógus, a vezető és a szülő egyaránt. Minden fogadóóra előtt (melyet a pedagógus kezdeményezett) a csoportos óvodapedagógusokkal konzultál a vezető vagy vezető helyettes. Az óvodapedagógusoknak rövid vázlatban tervezni kell a beszélgetés célját, feladatait. Ha szükséges a vezető is részt vesz a beszélgetésen. A fogadóórák alkalmával van lehetősége a szülőnek betekintnie és a gyermeke fejlődési naplójába, valamint az évközben alkotott munkáiba.

Szülői értekezletek szervezése

A szülői értekezlet a szülőkkel való kapcsolattartás egyik legfontosabb színtere, amely során a szülőket megismertetjük óvodánk Pedagógiai Programjával, célkitűzéseivel, a házirenddel.

Szülői értekezletet a nevelési év elején és a második félév kezdetekor tartunk, valamint a beiratkozók részére a nevelési év végén.

Szülői közösség

Az SZMSZ szabályzata szerint működik ez a közösség, a találkozások alkalom szerint történnek. Célja a rendezvények megszervezésének elősegítése, koordinálása.

A szülő a gyermek a pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei

Egyik kiemelt fontosságú feladat a szülőkkel való szoros kapcsolattartás, evangelizálás. Ezek megvalósulási formái a közös óvodás, családi Szentmisék a Deákvári Jézus Szíve Plébánia Templomában atya vezetésével. Személyes megszólításoknak, meghívásoknak van igazán ereje, és gyümölcse. Saját példánkkal járunk elől a közös ünneplések alkalmával, mint pl.: Mihály-napi vásár, Adventi közös gyertyagyújtás és éneklés, Szűzanya köszöntése az anyák-napi ünnepség keretén belül a templomban, közös lelki gyakorlatok a szülők részvételével, kirándulások, zarándoklatok.

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt, az óvodai élet során és az óvodai élet után meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda legyen nyitott és kezdeményező.

Kapcsolataink:

- Váci Egyházmegye
- Váci Egyházmegyei Köznevelési Intézmények
- EKIF
- Vác Deákvári Római Katolikus Egyházközség
- Apor Vilmos Katolikus Főiskola
- KPSZTI
- Pest Megyei Kormányhivatal
- Vác Város Önkormányzata
- Vác Város Köznevelési Intézmények
- Gyermekjóléti szolgálat
- Családsegítő Szolgálat
- Nevelési Tanácsadó
- Beszédvizsgáló Országos és Szakértői és Rehabilitációs Bizottság, Gyógypedagógiai szolgáltató Központ, Budapest
- Pető András Főiskola
- Karitás Csoport
- Egészségügyi szervezetek
- Közművelődési intézmények
- Média (Váci Egyházmegye)
- Sportegyesület (MLSZ)

VII. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

1. Hitre nevelés

Óvodánkban a hitre nevelés kiemelt feladatként van jelen, melyben megalapozzuk a gyermekek egészséges lelkiületű keresztény emberré válását. Vallásos nevelésünk akkor eredményes, ha ez irányú törekvésünk a nevelés egészébe beépül. A pedagógusok és az óvoda dolgozói keresztény életük mintájával járnak elől a gyermekek és a szülők számára.

„Az evangélium hirdetése nem lehet következetes és hatásos, ha nem kapcsolódik hozzá erőteljes közösségi lelkiség, közösségben megélt kereszténység.” (II. János Pál)

A gyermeknek a szeretetteljes légkört a család közösségén kívül is meg kell tapasztalnia. A gyermek hite úgy marad élő, életképes néhány év múltán is, ha olyan közösség veszi őt körül, amely osztozni tud vele szeretetében, örömeiben.

A hitre nevelés tartalma:

- A szeretet légkörének megteremtése az óvoda közösségében és ezen keresztül a gyermekek egész személyiségének kibontakoztatása.
- A hit ébresztése és fejlesztése, ezáltal az egész személyiség gazdagítása.
- A keresztény értékrend normáinak közvetítése, vonzóvá tétele a gyermek számára (igazság, szeretet, jószág, megbocsátás, önzetlenség, őszinteség, segítőkészség, stb...).
- Bibliai történetek megismertetése a gyerekekkel, életkoruknak és értelmi fejlettségüknek megfelelően.

Az óvoda missziós feladatai:

- A családok bekapcsolása az egyházközség életébe.
- A közös imádság, a közös munka és a közös szórakozás megtartó erő.

A hitre nevelés átszövi az óvodai élet egészét

- mindennapos lelki beszélgetés
- étkezés előtti és utáni imádság
- templomlátogatások
- játék
- délutáni pihenés előtti ima

A liturgikus év eseményei:

- Veni Sancte
- Advent, Karácsony
- Nagyböjt
- Húsvét
- Mária ünnepek
- Pünkösöd

- Te Deum
- Szentek tisztelete az egész liturgikus év folyamán
- Templomlátogatás

2. Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb alaptevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék az óvodás korú gyermek legjellemzőbb megnyilvánulása, egész napját átszövi a játéktevékenység. Ebben történik tapasztalataik, önismereteik, élményeik feldolgozása.

A kisgyerek a külvilágból és a saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, kreativitásukat fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé. A gyermek társas kapcsolatának és játék tartalmának alakulása az óvodában az óvodába lépéstől az iskolába lépésig tart. A játékban érvényesülnek azok az érzelmi hatások, amelyek a társas magatartásukat befolyásolják. Formálják a környezetben élő felnőttről alkotott véleményük kialakítását. Segítik a szociális magatartásukat alakító modellek követését, a példaképek választását.

Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlégkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőséget biztosítson a különböző játékformákhoz. Mintaadó játszótárs szerepe elengedhetetlen az egész nap játéktevékenység folyamán. Indirekt játékirányítás módszerével alakítja a szabadjátékot, amely hosszantartó és zavartalan. Az óvodában fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése.

A játék tartalma

A gyermek társas kapcsolatának és játéktartalmának alakulása 3-6,7 éves korig:

- A gyermek társas élete a kevés számú csoportoktól a nagyobb létszámú csoportokig fejlődik.
- A gyermek játékanak formai, tartalmi jellemzői
- A játéktevékenység időtartama, mélysége, szintje, tartalmi gazdagsága
- Társas kapcsolatok minősége
- A kialakult társas kapcsolatok szintje
- Anyanyelvi nevelés
- Magatartásformák és szokások

Játék fajtái:

- Gyakorló vagy funkciójáték
- Konstruáló játék
- Szerepjáték
- Szabályjáték
- Barkácsolás
- Bábozás, dramatizálás

3. Verselés - mesélés

A mesék, versek a nyelvi nevelés eszközei, mert a szóhasználat sajátos stílus (népi mondókák, népmesék), az írói eszközök gazdag lehetőségeit kínálják. A magyar népi és a világirodalom klasszikus, kortárs verseiből, meséiből egyaránt merítünk, amelyeknek közösségteremtő ereje is megvalósul, ezáltal elmélyítjük a nemzeti és keresztényi tudatot. Szeretnénk, hogy gyermekeink bátran alkossanak saját mesét, verset és emellett az önálló verselésre, mesélésre is ösztönözzük őket. A beszédkedv felkeltése, a beszédértés erősítése a klasszikus és népmeséken, verseken, mondókákon keresztül valósul meg, mellyel műveltség tartalmat közvetítünk. A mese, életkorilag a legmegfelelőbb, az óvodás gyermek szemlélet módjának, életképének, amely feloldja a gyermek szorongásait, erősíti érzelmi biztonságát, elévülhetetlen erkölcsi tartalmat közvetít. A mese ráirányítja a gyermek figyelmét, az alapvető erkölcsi tulajdonságokra, együttérzés, segítőkészség, a feltétel nélküli szeretetre. A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme. A mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolólok, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez.

A mesékben a gonoszság éppúgy jelen van, mint az erény, s épp a szélsőséges jellemek alapján tud a gyermek különbséget tenni a jó és rossz között. A gyermek nem csupán szereti a meséket, hanem hisz is bennük, bár tudja, hogy mi a mese és mi a valóság. Az ő gyermeki világszemlélete olyan, mint a meséké, s a mesék is úgy építkeznek, mint a gyermeki gondolkodás, úgy ahogy a gyermek a világot megismeri. Nagyon fontos számukra a mese, mely mozgásba hozza a gyermeki képzeletet, mely megbékíti félelmeivel és erősíti önbizalmát. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája. Az óvodapedagógusok kommunikációja, viselkedése, modell értékű a gyermek számára.

4. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A zenei nevelés a művészeti nevelés körébe tartozik, érzelmeken keresztül hat a gyerekekre. Felkelti a gyermek zenei érdeklődését, formálja zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. A néphagyomány és a gyermekdalok, a meghallgatott élő zenei szemelvények alapot adnak a zenei műveltség továbbfejlesztéséhez.

Óvodánkban az éneknek, a zenei nevelésnek mindenütt helye van a hétköznapi életben és az ünnepeken is. A hétköznapi életben, a játékban – mondókákkal, népi gyermekjátékokkal (dalos, játékokkal), étkezésnél és közös ima alkalmakkor énekelt imákkal. Az ünnepek kapcsán a vallásos témájú énekekkel az ünnepekhez, azok liturgiájához kapcsolódóan. Ezen belül az egyházi zenével való ismerkedésre is lehetőséget teremtünk.

A közös zenei tevékenységek hozzájárulnak az éneklés örömeihez, ezáltal fedezik fel a gyermekek a ritmus, a dallam, a mozgás szépségét. A népi gyermektáncok, játékok, nemcsak a hagyományok megismerését, továbbélését, hanem a hazaszeretet érzését is erősítik. Ritmusokkal, mozdulatokkal élményt nyújtanak a gyermekeknek, így képzeletük gazdagabb lesz, ezáltal pedig az önkifejezés vágyát keltjük fel bennük, mely része a művészeti nevelésnek.

Zenei képességek (zenehallgatás, ritmusérzék, zenei formaérzék) fejlesztése játékkal, játékos módszerekkel történik. Tervezéskor figyelembe vesszük az életkori sajátosságokat, a gyermek fejlettségét, érzelmi fejlődését. Ezt követően tervezzük meg a dalanyagot és a képességfejlesztés feladatait. A dalanyag kiválasztásánál a játékot igazítjuk az életkorhoz, majd a zenei feladaton belül módszereket, fokozatokat jelölünk meg.

Az óvodai zenei nevelés sok fejlesztési lehetőséget hordoz. Egy-egy dalos játék eljátszása közben a gyermek érzékeli a dal, tánc és a játéknyelvet. Közben megtanulja, gyakorolja a játékszabályokat, szabálytudata fejlődik, mozgása összerendezettebb, harmonikusabb lesz, fejlődik ritmusérzéke, zenei hallása, erősödik a kommunikációs készsége, társas kapcsolata, új szavakat, népi kifejezéseket tanul meg.

Kodály Zoltán útmutatásai alapján Forrai Katalin által kidolgozott ének – zenei nevelés alapjaira épül óvodánk zenei nevelése, kiegészítve a klasszikus, valamint a kortárs művészeti alkotásokkal.

5. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A rajzolás, festés, mintázás, képalakítás, a kézimunka, az ábrázolás különböző fajtái valamint a műalkotásokkal és az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszközei a gyermeki személyiség fejlesztésének.

A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Fontos az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására, mindezt az egyéni fejlettséghez és képességekhez mérten igazodva segítjük.

Ezen tevékenységen belül feladatunk:

- Vizuális látásmód erősítése
- Érdeklődés felkeltése a vizuális tevékenység iránt
- Érzelmek, gondolatok vizuális megjelenítése
- Szokásrendszer alakítása
- Különböző anyagok, változatos technikák megismertetése, alkalmazása
- Térbeli tájékozódás, szín és formavilág gazdagítása
- Finom- motorikus mozgás fejlesztése
- Esztétikai élménynyújtás
- Alkotás örömeinek megtapasztalása
- Műalkotás elemzés
- Vallásos témák megjelenítése

A vizuális észlelés fejlődése a 3-6 éves korban a legintenzívebb, ezért az ábrázoló tevékenységekhez az egésznap folyamán teret, változatos eszközöket biztosítunk. A megismerésben a látás átveszi a vezető szerepet, a tapintás és a hallás pedig segíti ezt a folyamatot. Az érzékszervek fejlettségi szintje segíti a gyermeket a világ megismerésében, megfigyelésében.

Vallásos témák megjelenítése az ábrázolásban: ismert szentek, csodák, bibliai történetek, templomunk ábrázolása különböző technikákkal.

A népi kismesterségekkel való megismerkedés, a közvetlen tapasztalás és az élményszerzés olyan ismeretekhez juttatja a gyermeket, amelyekből megtudja, hogyan készíthetők el környezetünk tárgyai, eszközei (szóttések, kelmefestés, agyagedények, vesszőből kerítés, mézeskalács, nemezbutlehem, népi hangszerek, stb...).

Fontos még megismertetni a gyermekkel a népművészet tiszta stílusát, forma és színvilágát, díszítő elemeit, melyek rokonságot mutatnak a gyermeki látásmóddal: egyszerűség, érzelem és képzeletgazdagság, eleven színvilág, dekorativitás jellemzi

mindkettőt. Ezáltal is formálódik ízlésviláguk, fejlődik gondolkodásuk, fantáziájuk, kreativitásuk.

A kreativitásfejlesztésben fontos szerepet tölt be a népi kismesterségekkel való ismerkedés. A szövés, a vesszőfonás, a mézesbábformálás, a tojásfestés, az írókázás, a nemezés, a gyermekjátékok készítése, az agyagedények formálása is mind ezt a célt szolgálják, és hozzájárulnak a gyermekek környezetesztétikai érzékenységének és aktivitásának kibontakoztatásához.

A vizuális nevelés a művészeti nevelés része. Az esztétikai neveléssel együtt a célja az, hogy a szépség fogalmát megalapozza, és az alkotás öröme rávezesse a gyermeket.

Az ábrázolási technikák számtalan lehetőséget biztosítanak a cselekvési képesség fejlesztésére, pl.: manuális érzékelés, finommotoros mozgás, színészlelés továbbá, műalkotások megismerésére kiállítások látogatását tervezzük.

6. Mozgás

Az egészséges életmód szokásának megalapozását óvodáskorban kell elkezdenünk, melynek alapja a rendszeres napi egészségfejlesztő testmozgás. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, melyek igazodnak a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez is és elősegítik az pszichomotoros készségek és képességek kialakulását, formálását és fejlesztését.

A mozgásos játékok tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére. Amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás és az egészséges életmód hatásait.

Kiemelt hangsúlyt kap a testséma fejlesztésében a hely-, helyzetváltoztató és finommotoros mozgáskészség, az észlelés, a szem-kéz és szem-láb koordináció, a mozgás közbeni alaklítás és formaállandóság fejlesztése is, melyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

Mozgás fő feladatai:

- mozgásigény kielégítése, mozgás öröm átélése, az óvodai élet mindennapján,
- baleset megelőzés a megfelelő környezet biztosításával,
- erkölcsi nevelés,
- változatos eszközök alkalmazása,
- a gyermeke természetes mozgásainak fejlesztése: járás, futás, egyensúlyozás, függés, ugrás, dobás, kúszás, csúszás, mászás,
- akarat, kitartás, erősítése.

Az óvodapedagógusok által szervezett, irányított mozgásos tevékenységek kiegészítik a spontán a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére.

A spontán – a játékban azon belül a szabad játékban – megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására a teremben és a szabad levegőn egyaránt.

Szervezett mozgás tartalmát természetes mozgások és mozgásos játékok alkotják:

- járás és futás gyakorlatok különböző irányokba és alakzatokba;
- szerep, vagy utánzó játék közben kézi szerrel is;
- gimnasztikai gyakorlatok:
 - állások, ülések, fekvések, kartartások, kar-, törzs-, lábgyakorlatok kézi szerrel is;
- támaszgyakorlatok:
 - bújás, csúszás, mászás, gurulás;
- dobások:
 - magas, mély, távol;
- mozgásos játékok:
 - futó, fogó és versenyjátékok.

A különböző mozgások elsajátítását a gyermek mozgástapasztalatára, játékos kedvére építjük. Szem előtt tartjuk, hogy a mozgástevékenység legértékesebb anyaga a játék, mert nemcsak a mozgás, mozgások kombinációira adnak alkalmat, hanem új meg új tapasztalatok szerzésére is. Rendszeresen szervezünk sétákat, kirándulásokat, nagyobb teret és lehetőséget adva új mozgásformák gyakorlásához és a friss levegőn való tartózkodáshoz

7. A külső világ tevékeny megismerése

A környezettel való ismerkedés az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat. A környezet megismerése a tapasztalatok, ismeretek gyarapításával, feldolgozásával felkelti, illetve ébren tartja a gyermek kíváncsiságát, érdeklődését, kielégíti megismerési vágyukat. Elősegíti, hogy maguk fedezhessenek fel környezetükben tárgyakat, jelenségeket és az őket körülvevő Isten által teremtett világot.

Minden embernek ismernie kell népének történetét, azt a földet, ahová gyökerei kötik. A szülőföldhöz életre szóló emlékek kapcsolódnak, valahová tartozást, biztonságérzetet, nyugalmat jelentenek. A néphagyomány magában foglalja mindazt a népi kultúrát, amely meghatározza az emberek egymáshoz való viszonyát és életformáját; tehát az erkölcsi magatartást, a közösség íratlan törvényeit, művészetét, költészetét. A nemzetek és népek továbbélésének alapja, hogy megőrizték és továbbvigyék népük hagyományait és kultúráját, mert ezek azok a gyökerek, amelyekből táplálkozhatnak, és tovább fejlődhetnek.

A gyermekkori élményeink, benyomásaink befolyásolják tudatunkat, gondolkodásmódunkat, mely kihat egész életünkre. A néphagyomány emberformáló értékeit eredményesen átadni cselekedtetéssel, az életkorhoz illő, kedvet fakasztó játékkal lehet.

A környezet megismerése során sok lehetőség adódik a matematikai tapasztalatok, ismeretek szerzésére. Ennek megfelelően tervezzük a témaköröket, amelyekből a

gyermek folyamatosan és spontán szerezhetnek tapasztalatokat az élet különböző helyzeteiben. Sok időt biztosítunk egy- egy témakörben való elmélyülésre, a gyermekek érdeklődésétől, aktivitásától függően.

Matematikai játékok során fejlődnek képességeik. Fontos, hogy a gyermekek későbbi matematikai tanulásához pozitív viszonyt alapozzunk meg. Felkeltjük érdeklődésüket, alakítjuk problémamegoldó képességüket és megérezzetjük a felfedezés, tudás örömét.

Az óvodapedagógus feladata a játékban adódó helyzetek kihasználása. A spontán helyzeteken kívül az óvodapedagógus szervezzen rendszeres tanulási helyzeteket, matematikai játékokat; alkalmazkodjon az óvoda gyermek tempójához, segítse az elmélyülést egy – egy témában- Ez különösen fontos a vegyes életkorú csoportban.

A külső világ tevékeny megismerésének feladatai:

- ismerkedés a természeti és társadalmi környezettel
- megfigyelő séták, kirándulások szervezése
- ismeretek gyűjtése tapasztalati úton (évszakok, jelenségek, növények, állatok);
- a környezettudatos magatartásforma alapozása, alakítása;
- a természeti és társadalmi környezethez fűződő pozitív érzelmi viszony alakítása;
- a gyermek közvetlen környezetében lévő világ értékeinek megismertetése, megszerettetése;
- a közlekedés biztonságára, önfegyelmre, egymás óvására nevelés;
- az élő és élettelen környezeti tényezők leglényegesebb összefüggéseinek megmutatása a helyi sajátosságok felhasználásával;
- olyan szokások, szokásrendszerek, viselkedési formák megalapozása, amelyek elősegíthetik a természetes és az ember által épített, létrehozott környezettel - pontosabban az ott lévő értékekkel - való harmonikus kapcsolat, a környezeti problémák iránti érzékenység, a helyes értékrendszer, a környezettudatos életvitel kialakulását;
- az ünnepek, jeles napok, megemlékezések kiemelése a mindennapi élet eseményeiből, érzelmi tartalommal való megtöltésük, előkészítésük;
- az önálló véleményalkítás, döntés képesség fejlesztése kortárskapcsolatban és a környezet alakításában, ami megjelenik mindennapok folyamán felmerülő;
- problémák megoldásában; ismerje fel a különböző akadályokat, konfliktusokat és azokat igyekezzen önállóan megoldani, ha nem sikerül kérjen segítséget;
- matematikai tartalmú tapasztalatszerzés során alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiség szemlélete;
- összehasonlításokat végezhet mennyiség, forma, szín, súly, méret alapján, válogathat, csoportosíthat;
- megismerheti a térirányokat, relációkat, számlálhat, sorba rendezhet;
- élményszerű tapasztalatszerzés útján a magasság, szélesség, hosszúság, sorozatok, szimmetria fogalmával ismerkedhet meg.

8. Munka jellegű tevékenységek

A személyiség fejlesztés fontos eszközének tekintjük a munkát. Óvodás korban játékos jellegű, de törekszünk arra, hogy a munkavégzés során tudatosodjon a gyermekekben, mikor játék jellegű és mikor eredményt létrehozó.

A munka célra irányuló tevékenység a gyermektől belső fegyelmet, kötelezettség vállalást és annak teljesítését igényli. A játék ugyanakkor spontán tevékenység, motívuma nem a célban, hanem magában a tevékenységben van. A munka elvégzését külső szükségesség indokolja.

A munkavégzés közben formálódnak és egyre pontosabbá válnak a munkához szükséges készségek. A gyermekek megtanulják a legszükségesebb eszközök, szerszámok célszerű használatát. Az óvodában a munka elsősorban közösségért végzett tevékenység, külső szükségletekből motivált, a személyiség fejlesztés fontos eszköze, mely által a gyermek felfedezi a környezet szebbé tételének örömét. Hozzájárul a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok alakításához (kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság). Erősödik a közösséghez tartozás érzése, a gyermekek segítőkészsé válnak.

A gyermeki munka tudatos irányítása pedagógiai szervezést, együttműködést igényel, amelyben szükséges a folyamatos, konkrét, a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelése.

Az óvoda minden napjaiban leggyakoribb munka fajták:

- önkiszolgáló munka végig kíséri az óvoda életét, fejleszti a gyermek önállóságát, feladattudatát
- naposi munka, a közösségért végzett tevékenység, mely magában foglalja a kulturált terítést, az eszközök előkészítését, és a közvetlen környezet adta teendők ellátását
- mindennapi élettel kapcsolatos olyan tevékenységek, amelyek spontán adódnak (a környezet rendjének biztosítása, eszközök javítása, megbízatások teljesítése stb.)
- növények gondozása, amely a teremben és a kertben évszakonként változik.

Az óvodapedagógus teremtsen meg a munkavégzés feltételeit. Figyeljen a munkafogásaira, segítse és dicsérje a gyermeket. Legyen türelmes és helyette ne végezzen olyan munkát, amire a gyermek is képes. Az önállóságuk elérése érdekében hívja fel a szülők figyelmét az óvodában elsajátított tevékenységek otthoni gyakorlására. A vegyes csoportban alkalmazkodjon a különböző életkorú gyermekek sajátosságos, munkalehetőségeket erejükhez mérten alakítsa.

9. Tevékenységekben megvalósuló tanulás

A tevékenységekben megvalósuló tanulás részben utánzásos, spontán, másrészt a nevelési célok érdekében sajátosan szervezett tevékenység, amely magában foglalja az óvodás gyermekek képességeinek, készségeinek és személyiségének fejlődését, fejlesztését az egész nap folyamán adódó helyzetekben szimulált és természetes környezetben egyaránt.

Az óvodapedagógus épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire, élményeire. Hatására a gyermekek tapasztalatai rendeződnek, pontosabbá válik érzékelésük, észlelésük, megfigyelőképességük tartósabb lesz figyelmük, emlékezetük. Fontos a spontán szerzett tapasztaltok, ismeretek egymásra építése és rendszerezése.

A tanulás az óvodás korban a gyakorlati tevékenységekbe ágyazottan fejlődik, a gyermek cselekvő aktivitására épít. Biztosítja a felfedezés lehetőségét, a kreativitás erősítését az érzékszerveit foglalkoztató tapasztalások útján. A gyermek tanulási tere szervezeti kerete - formája a játék. (szenzoros, motoros, verbális, szociális tanulás)

A beszéd és a kommunikáció tanulása során fontos a beszédre ösztönző közeg kialakítása, a meghallgatás, a meghallgattatásra nevelés. A beszédfigyelem javítása akkor várható el, ha a sokszínű, változatos, cselekedtető, játékos elemeket tartalmazó tevékenységek felkínálását minden esetben verbális és nonverbális megerősítés kíséri. Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását. A tanulás a gyermek világméretű alakulását is befolyásolja.

Az egyéni adottságok az optimális terhelhetőség és motiválás elsődleges kell, hogy legyen. Mindenkor az egyéni fejlődés üteméhez igazodóan alakítsuk a gyermekek kompetenciájának fejlesztését, felzárkóztatását, továbbá tehetséggondozását; pl.: népi gyermekjáték és néptánc, zenei fejlesztés, szervezett labdarúgás oktatás.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos minta és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása;
- a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- a játékos cselekvéstanulás;
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- a gyakori problémamegoldás.

VIII. A NEVELÉSI FOLYAMAT ÉS A GYERMEKEK FEJLŐDÉSÉNEK NYOMON KÖVETÉSE

1. Ellenőrzés, értékelés

Óvodánkban az ellenőrzés feladata a nevelőmunka minőségjegyeinek, célszerűségének vizsgálata. Az eredményekből levont következtetéseket felhasználjuk a további nevelési feladatok kijelöléséhez.

Az ellenőrzés tudatos, tényszerű, objektív, így érhetjük el, hogy a kívánt eredményt a teljesítmény alapján mérhető hatékonyságot elérje. Az óvoda vezetőjével együttműködik a vezető-helyettesen kívül a szakmai munkaközösség vezetője, a kiemelt feladatok ellenőrzésében, és a gyermekvédelmi felelős a gyermekvédelmi teendők folyamatos elvégzésének ellenőrzésében. Az önálló munkájáért felelősséget vállaló igényes óvodapedagógusnak, elengedhetetlen az önellenőrzés az óvodapedagógus társak napi munkájának megismerése, céljai eléréséhez.

A nevelői szabadság azt jelenti, hogy a közösen kialakított értékek, szabályok, köztartások betartásával az óvodapedagógus egyéni sajátosságaiból eredően sokféleképpen valósíthatja meg az óvodánkban elfogadott nevelési programot. A választott módot az óvodavezető tiszteletben tartja. A szabadság nem jelent szabadosságot. Az ellenőrzésben, értékelésben alapvető a kölcsönös bizalom a munkatársak között.

2. A nevelési folyamat ellenőrzése, értékelése

A nevelés átszövi a teljes óvodai életet, ezért az ellenőrzést, értékelés is ugyanazokon a területeken végezzük:

- pedagógiai gyakorlat (nevelési program tervezése és megvalósítása, éves munkaterv végrehajtása, nevelési-oktatási követelmények, az óvodai nevelés területei, tevékenységformák, tartalmi eszközök, kapcsolattartás más intézményekkel),
- a gyermek fejlődése, alapkészségek szintje (megfigyeléseik rögzítése a gyermekek egyéni fejlődési lapjain).

Az óvodapedagógus értékelései gyermekenként:

- a gyermek fejlődésének követése az egész évben folyamatosan, a megfigyelés területein: (mozgás-, testséma-, téri tájékozódás, térbeli mozgás, finommotoros koordináció fejlettsége - értelmi fejlettség, nyelvi kifejező képesség fejlettsége - szocializáció fejlettsége - egészségügyi szokások alakulása – önállóság). Erről félévente írásos értékelés készítése. Következő dokumentumokat használjuk ezek rögzítésére: az egyéni fejlettséget mérő lapok és a Csoport napló.

3. A Helyi Nevelési Program ellenőrzésének és értékelésének elvei

Folyamatosan ellenőrizzük, értékeljük a nevelés folyamatosságát, valamint az egyéni életkornak és sajátosságoknak megfelelő nevelési feladatok egymásra épülését. Évente felülvizsgáljuk és igazítjuk a törvényi változásokhoz a programunk tartalmát, belső logikai rendszerét.

Vizsgáljuk a minőségbiztosítás érdekében:

- a tervezett tartalom, a tevékenységek mennyire illeszkednek a korosztályhoz, és az egyéni sajátosságokhoz,
- a tervezett és az elért feladatokat, a jelenlegi állapotot,
- a végrehajtás menetét, igényességét, minőségét,
- az eredményhez vezetett szervezeti körülményeket, a kapcsolatrendszerek működési intenzitását,
- a program és a feltételek összhangját,

Az ellenőrzést, értékelést a nevelőtestület kijelölt tagjai végzik, a választott szempontok szerinti elemzés, összehasonlítás, ellenőrzés módszereivel. Az ellenőrzés célja minden esetben a jobbá tétel.

Szakmai dokumentumok vezetésének sajátosságai, elvei

Az óvodai nevelés tervezését valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését különböző kötelező dokumentumok továbbá a pedagógusok által készített feljegyzések szolgálják.

Szakmai dokumentumok vezetésének sajátosságai:

- A csoportnaplóban havonta tervezés és értékelés történik.
- Az éves tervezési anyag havi bontásban.
- A csoportnévsoron kívül, megjelenik az iskolakötelesek névsora.

- Az egyéni fejlesztésben részesülő (SNI-s, és iskolaköteles, de óvodában maradt, valamint tehetséges) gyermekekről feljegyzés készül (óvodapedagógus, fejlesztőpedagógus vezeti).
- Bejegyzésre kerül a „csoport életéről” való feljegyzés.
- Minden gyermekről egyéni fejlődést nyomon követő lap és személyiséglap és írásos értékelés készül, amiről kimeneti szöveges értékelést kapnak a szülők a gyermekük fejlettségéről.

A dokumentumok vezetésének elvei:

- rendszeresség,
- következetesség,
- egymásra épülés,
- folyamatosság,
- összehangoltság,
- tényyszerűség,
- objektivitás.

A tervezés dokumentálása a csoportnaplóban történik a Pedagógiai Program tartalma alapján:

- napirend, heti rend összeállítása,
- a nevelőmunka tervezése, értékelése, évente két szakaszos bontásban,
- heti ütemterv,
- az egy éves tanulási tervet a naplóban előre rögzítjük.
- a gyermekek egyéni fejlődését folyamatosan figyelemmel kísérjük és "Egyéni lapon" rögzítjük.

A nevelési folyamat és a gyermekek fejlődésének nyomon követését szolgáló ellenőrzés – értékelés elvei:

- tervszerűség,
- folyamatosság,
- életkori sajátosságok figyelembe vétele,
- egyéni sajátosságok figyelembe vétele,
- nyitottság,
- a program céljainak való megfelelés,
- demokratizmus,
- együttműködés,
- objektivitás,
- fejlesztő hatás,
- partnerközpontúság,
- egymástól tanulás,

- dokumentálás.

Az ellenőrzés formái (tájékoztató, tematikus, visszatérő, napi), jellege (diagnosztikus, fejlesztő, összegző), helyszínei és területei (szakmai, gazdálkodás, munkáltatás, tanügyigazgatás) és érintettjei (pedagógus és nem pedagógus) az éves vezetői tervben kerülnek meghatározásra.

4. Differenciálás és a személyes bánásmód

A differenciálás és a személyes bánásmód fontossága az óvodás gyermek életében.

A differenciálás egy bizonyos pedagógiai szemlélet. Jelent egyfajta érzékenységet a gyermekek különbözősége iránt, és jelent egyfajta bánásmódot is, amellyel odafordulunk, viszonyulunk a gyermek másságához, s ennek érdekében fejlesztésükhöz a legmegfelelőbb pedagógiai módszereket választjuk ki.

A differenciálásra azért van szükség, mert a gyermekek más és más adottságokat örökölnek, a szülőktől, más környezeti illetve nevelő hatások érik, s ezek más személyiséggé formálják, alakítják őket. Nincs két egyforma ember, s így joga van minden gyereknek különbözni a többitől.

Ennek alapján a differenciálásra szükség van azért, hogy a gyermek a neki megfelelő nevelésben, oktatásban részesüljön, s ezzel teljesítőképessége maximumát érje el.

A differenciált, egyéni bánásmódra nagyon sok lehetőséget nyújtanak azok a tevékenységek, melyeket nap, mint nap végzünk. Mindenképpen a gyerek egyéni fejlettségéhez mérten adjuk a feladatokat.

A differenciálás a hátrányokkal és az előnyökkel rendelkező, különleges bánásmódot igénylő gyermekek nevelése oktatása az egyéni sajátosságokat figyelembe véve, azokhoz alkalmazkodva. A nevelési-oktatási folyamat olyan speciális tervezése, szervezése, megvalósítása, amikor a folyamat egy részében a különböző egyéni sajátosságokkal rendelkező gyerekek párhuzamos, eltérő módon, testre szabott, speciális feladatokat végeznek.

A differenciálás:

- Egy szemléletmód: amely minden óvodapedagógusra kötelező érvényű – el kell fogadni az egyéni eltéréseket, tolerálni, de nem lemondva a fejleszhetőségről.
- Fejlesztési stratégia (az egyén lehetőségeiből kiinduló fejlesztés a követelményekben): a gyermeket figyelni kell, és hozzá igazítani a követelményeket (a gyenge pontokat nem hibaként értékelve, hanem lassabban fejlődés jeleként) sokszori ösztönzéssel esélyt adni a továbblépésre.
- Metodikai eljárás: amely a pedagógustól egy olyan módszerkombinációt követel meg, amelynek jellemzője a gyermek egyéni választási lehetőségei, a sokféle megoldás többszintű, lépcsőzetesen felkínált lehetőségei között.
- Struktúra, szervezeti forma: amelynek variációival differenciáltan fejleszhető a személyiség egyéni, mikro és makro munkaformában.

A gyermekek közötti fejlődésbeli különbségek, melyek megnyilvánulnak, eltérő:

- biológiai szükségleteikben (testi, idegrendszeri sajátosságaikban),
- adottságaikban (értelmi képességeik, kifejezőkészségük terén),
- tapasztalataikban, egyéni élményeikben,

- mozgásigényükben (túl mozgékony, megülő),
- társas magatartásukban, kontaktusteremtésükben (visszahúzódó, aki mindenkiel rögtön megtalálja a hangot),
- érzelmeikben,
- érdeklődésükben, aktivitásukban.

Differenciáltan kezeljük:

- a problémamegoldásukat,
- érdeklődésüket,
- döntéshelyzetbeli magatartásukat,
- a megvalósításhoz szükséges viszonyukat,
- a tevékenység kitaratást,
- a szabadon választott önálló és a társakkal, felnőttel folytatott játékokat,
- a szabadon választott és a kötelező tevékenységek közötti kapcsolatot.

Egyéni bánásmódra minden gyermeknek szüksége van, annak is, aki sajátos – pozitív vagy negatív tulajdonságával nem hívja fel magára a figyelmet. Az óvodai nevelés során megfelelő arányérzékkel kell segíteni az egyén kiteljesedését, szorongás, büntudat nélküli fejlődését és a másokkal való együttélést, mások elfogadását, az együttműködést, az önérvényesítést és az alkalmazkodást.

Az óvodapedagógus feladatai az egyéni bánásmód, a differenciált fejlesztés terén:

- Biztosítsa, hogy a gyermekek a rájuk jellemző sajátos vonásuknak megfelelően váljanak a közösség tagjaivá.
- Igyekezzen tetteivel és szavaival kifejezni, hogy a gyermekek közötti különbségek, az eltérő fejlettségi szint, a feladatmegoldásban megjelenő teljesítménykülönbség természetes jelenség.
- Személye, attitűdje legyen együttműködésre kész, éreztesse támogató figyelmét, a segítségnyújtás biztonságát.
- Segítse elő, hogy lehetőség szerint minden gyermek tünjék ki valamiben, legyen rá jellemző pozitív megnyilvánulás.
- Tudatosan átgondolt, feltételteremtő megtervezett szerepét soha nem adhatja fel. ösztönözzön, modelláljon.
- Az egész közösség előtt álló feladatokat minden egyes gyermek számára tegye közelivé, érthetővé, érzelmileg elfogadhatóvá, vonzóvá.
- Tervezzon minden helyzetben, több fokozatban, minőségben, hogy a gyermekek megkapják a választás lehetőségét.
- Bízson a gyermekben, s ha ezt érzi, eredményes lesz, önmagát fejleszti tovább segítségünkkel.
- Figyelje a gyermeket és igazítsa hozzá a követelményeket, a gyenge pontokat nem hibaként kell értékelni, hanem a lassabban fejlődés jeleként.

- Olyan eszközök és tevékenységek biztosítása, ami felkelti a gyermekek érdeklődését és természetes élethelyzetekben lehetővé teszi számukra a tapasztalatok és ismeretek megszerzését.
- Építsen a gyermekek természetes kíváncsiságára, érdeklődésére.
- A módszerek használatát igazítsa a gyermekek igényeihez.
- A gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára, meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építsen.

A differenciált nevelés kiinduló szempontjai:

- A gyermekek tevékenységrendszerre,
- A gyermekek közötti kapcsolat,
- Az óvodapedagógus gyermekekhez alkalmazkodó differenciált módszervariációi.

Fejlesztés:

- Indirekt módon, a tevékenységrendszerre hatás útján történik,
- Erre épül és ezt egészíti ki a direkt hatásokkal.

5. A tehetséggondozás

„a tehetségben éppen az a szép, hogy él, hogy kiszámíthatatlan, meglepő, hogy utólag úgy evidens, akár egy kör, de előre mégis tökéletesen megjósolhatatlan...”/Pilinszky János/

Az óvodás gyerekeknél tehetségigérettről, tehetségre irányuló hajlamról beszélhetünk. A fejlődés belső menete, és a környezeti hatások (nevelés) szerepet játszanak ennek az ígéretnek a megvalósulásában, alakulásában. A gyerekek adottságai a megfelelő környezeti hatások (család, óvoda, iskola, társak) által fejlődnek képességekké, esetleg tehetséggé. Óvodánk kiegyensúlyozott légkörével, változatos, kötetlen lehetőségeivel segíti, hogy felszínre kerüljenek a gyermekek adottságai, képességei. Korán megmutatkoznak a művészi és pszicho-motoros képességek (testi ügyesség, kézügyesség), zenei képességek (hallás, ritmusérzék), rajzkészség. A rajzkészségnél fontos figyelni azt, hogy mit ábrázol, mennyire lép túl a megszokott sémákon a rajz, a színek formák alkalmazása milyen, s hogy mennyire érzelm gazdag, kifejező az ábrázolás. Óvodáskorban megmutatkoznak a kiemelkedő szociális, esetleg vezető képességek is (pl. empátia, szervező képesség, döntéshozói képesség).

Honnan ismerhető fel a tehetséges óvodás?

A viselkedéssjegyek megfigyelésével tetten érhető a tehetség.

- pozitív viselkedéssjellemezők: gyorsan tanul, elvont dolgok iránt érdeklődik, kreatív, elmélyült, érdeklődő, kritikus
- negatív viselkedéssjellemezők: erős kritikai érzékű, energikus, megszállott, néha nehezen találja meg a hangot társaival, egyenlőtlen fejlődés jellemzi

Sok kiváló képességű gyermek harmonikusan fejlődik, de gyakori, hogy a kiváló képességű gyermek egyéb területeken – pszicho-motoros, érzelmi-szociális téren – lemaradást mutat.

- pszicho-motoros lemaradás. Célszerű a számára olyan feladatokat adni, ahol finomodhat a mozgása, javulhat egyensúlyérzéke.

- érzelmi-szociális lemaradás: pl. nehezen alkalmazkodik társaihoz. A művészet és a testbeszéd segíti az érzelmi érést.

A tehetséges gyermek jellemzői:

- átlag feletti általános képességek (pl. jó memória, fejlett anyanyelvi képesség stb.)
- átlagot meghaladó speciális képességek (nyelvi, zenei, matematikai-logikai, vizuálistéri, testi-mozgásos, szociális)
- kreativitás (pl. eredetiség, rugalmasság, probléma iránti érzékenység)
- feladat iránti elkötelezettség (pl. érdeklődés, versenyszellem, kitartás, emocionális stabilitás), azaz a hajtóerő, motiváció

Tehát tehetséges az a gyermek, aki a kiváló adottságai alapján magas szintű teljesítményre képes valamilyen tevékenységterületen. Az óvodai tehetséggondozás első lépése, a tehetség azonosítása, felismerése. Az óvodai tehetséggondozásban a legfontosabb feladat az elfogadó légkör, tág cselekvési szabadság, gazdag tapasztalásokra lehetőség biztosítása, a gyermek egész személyiségének harmonikus kibontása.

Az óvodai tehetségfejlesztés célja:

- fejlesszük a tehetséges gyermek erős oldalát, differenciált feladatokkal, játékokkal, mélyítsük el tudását
- erősítsük a gyermek esetlegesen gyenge területeit, amelyek megnehezítik vagy megakadályozzák a tehetség fejlődését.
- pihenés, relaxáció lehetőségének megteremtése

A tehetséges gyermek is gyermek, akinek fontos a kikapcsolódás, játék, sport, pihenés.

A tehetséggondozás útjai

- elkülönítés
- gyorsítás pl. vegyes csoportok létrehozásával, vagy korai beiskolázással
- gazdagítás (kiscsoportos formában, ahol többletismereteket kaphat a gyermek)

A pedagógus (felnőtt, szülő) a tehetség kibontakozását segítő tulajdonságai

- türelem
- rugalmas gondolkodás
- kreativitás
- önbizalom
- következetesség
- empátia
- humorérzék
- a gyermek iránti tisztelet
- érezze kihívásnak a feladatot, amit egy tehetséges gyermek fejlesztése jelent

Az alulteljesítő tehetségek

Az alulteljesítő tehetségesek népes tábora még nem igazán ismert populáció a tehetségesek között. A tehetség gyakran jár együtt olyan hátrányos tényezőkkel, melyek

jelentős mértékben megnehezítik vagy akár lehetetlenné is teszik a tehetség kibontakozását. Az egyik ilyen hátráltató faktor a megkésett idegrendszeri fejlődés. Intézményünkben kiemelt figyelmet szentelünk ezeknek a gyermekeknek. Célunk felismerni, kiemelni és szakszerű ellátásban részesíteni az érintetteket.

IX. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelés folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek mindegyike egyaránt szükséges az eredményes iskolai munkához.

A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezett, harmonikus. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finom-motorikus képesség. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmasság teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. (Különös jelentősége van a téri tájékozódásnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.)

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama.
- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele.
- A cselekvő – szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni; minden szófajt használ; különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot; tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek); végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglakozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival, amennyiben az iskolai légkör ezt lehetővé teszi.

A szociálisan érett gyermek:

- Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; késleltetni tudja szükségletei kielégítését
- Feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

Az ötéves kortól (2014. szeptember 1-jétől 3éves kortól Nkt. 8§(2)) kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelés célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése.

Sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériuma tükrözi a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

X. Az óvoda nevelési munkájának ellenőrzése, értékelése

E tevékenység fő feladata a nevelési programunk funkcionális működésének vizsgálata: a Helyi nevelési program és a megvalósulás összehasonlítása, a feltételrendszer átgondolása.

Célja a visszacsatolás: a változások érzékelése a kiinduláshoz képest, esetleges tervmódosítás vagy megerősítés, az elmozdulás szükségességének feltárása. Mindezt a gyakorlati pedagógiai munka segítése, fejlesztése érdekében kell elvégeznünk.

Az ellenőrzés lehetőséget ad az elismerésre és a jutalmazás módszerének alkalmazására.

Az ellenőrzés folyamata információk gyűjtésével kezdődik, az információk elemzésével folytatódik, majd a következtetések levonásával végződik. Az ellenőrzésre vonatkozó szempontokat az éves és az ötéves önértékelési program, valamint a Munkaterv tartalmazza. Az ellenőrzés fontos része az önelemzés, önértékelés.

Alapvető ellenőrzési terület az óvoda Helyi nevelési programjának megvalósulása, bevétele. Ebben nagy feladat hárul a Szakmai Munkaközösségre.

Az intézményi szintű ellenőrzésért az intézményvezető a felelős. Az intézményvezető mellett a Belső Ellenőrzési Csoportvezető, a közalkalmazotti képviselő vagy a munkaközösség vezetője, munkamegosztás alapján vesznek részt

Az óvodában folyó pedagógiai munka ellenőrzésének adminisztrációs alapját az óvoda dokumentumai képezik. Első számú szakmai dokumentuma a Helyi pedagógiai program, amely éves szintre bontva a Munkatervben realizálódik.

A csoportokban folyó pedagógiai munka ellenőrzésének adminisztrációs alapját a csoportnaplók, az óvónők által készített kerettervek, fejlesztő tervek, a folyamatos

feljegyzések, a családlátogatások feljegyzései, a gyermekek fejlődéséről készült jegyzetek alkotják.

Az ellenőrzéshez szükséges információk alapja az óvónókkal folytatott beszélgetések, nevelési helyzetekben alkalmazott eljárásaik megfigyelése, a gyermekekről szerzett ismereteik és problémaérzékenységük.

A gyermekek viselkedése tükrözi az óvónő munkájának. Az óvónő-gyermek kapcsolatán múlik az óvodában eltöltött idő hasznossága. Minden gyermek megkülönböztetett figyelmet vár el óvónőjétől. Az odaadó, bizalmat sugárzó óvónőhöz ragaszkodnak a gyerekek, jól érzik magukat, vidámak, mozgékonyak.

Másik jelzőrendszer a szülő. Ha nyugodt lelkiismerettel távozik reggel az óvodából, ha szívesen támogatja gyermeke óvónőjét munkájában, ha a szülői értekezletek népszerűek, ha a szülők nyitottak és közvetlenek – jól működő a nevelői partnerkapcsolat. Szívesen kapcsolódnak be az óvoda tervező, szervező munkájába.

Az értékeléshez az Intézményi Minőségirányítási Programban meghatározott módon és időben beszerezzük a partnereink értékelését valamint elégedettségének mérését.

A csoportlátogatások és az azt követő megbeszélések alkalmat és lehetőséget adnak az önelemző, önértékelő megnyilvánulásra, az időtálló értékek megfogalmazására, a példaértékű óvónői magatartás megerősítésére.

XI. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek

1. Gyermekvédelem az óvodában

A gyermek védelméről szóló 1997. évi XXXI. Törvény 2. § (3) bekezdése értelmében:

„A gyermek családban történő nevelkedését segítő ellátást a gyermek és családja helyzetéhez, szükségleteihez igazodóan kell nyújtani.”

Gyermekvédelmi munkánk célja a veszélyeztetett családok és az ott élő kiskorúak figyelemmel kísérése, a szülői felelősségtudat fokozása.

Igyekszünk a családokkal közösen kiküszöbölni a veszélyeztető helyzetet. Felderítjük az újonnan felmerült veszélyeztetettségi eseteket, mivel negatív irányú folyamatról van szó, igen lényeges, hogy idejében lépünk közbe, minél korábban. Ezt úgy érzük el, ha körültekintő figyelemmel kísérjük az óvodába járó gyermekeket nap, mint nap.

A gyermek- és ifjúságvédelem célja a megelőzés. A prevenció során feltárjuk azokat az okokat, amelyek akadályozhatják, veszélyeztethetik a gyermek fejlődését. Minden pedagógus és óvodai dolgozó munkaköri kötelessége a rábízott gyermekek védelme, pedagógiai eszközökkel való segítése.

Ezek megoldásában együttműködünk az alábbi szakszolgálatokkal, egészségügyi és karitatív szervezetekkel:

- Gyermejkölési Szolgálat
- Gyámügyi Igazgatás
- Nevelési Tanácsadó
- Óvoda orvosa, védőnője
- Pedagógiai Szakszolgálatok

- Karitász Csoport

Az óvodás korú gyermekek családi helyzetét az alábbi szempontok szerint mérjük fel:

- óvodások száma, ezen belül a veszélyeztetettek száma,
- kiemelt figyelmet igénylő, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma,
- három vagy többgyermekes családban élők száma.

a) A gyermekek jogai és kötelességei

A gyermekek jogai:

- A gyermek joga, hogy a nevelési és oktatási intézményben, biztonságban és egészséges környezetben neveljék, oktassák. Óvodai napirendjét életkorának megfelelően alakítsák ki (játékidő, levegőztetés, pihenőidő, étkezés, testmozgás...). Biztonsága érdekében az óvodában tartózkodás ideje alatt végig pedagógus felügyelete alatt álljon.
- A gyermek joga emberi méltóságának és személyiségének tiszteletben tartása.
- A gyermek joga, hogy képességének, érdeklődésének megfelelő nevelésben részesüljön.
- A gyermek nevelése az intézmény helyi pedagógiai programja alapján történik, amely szerint az ismeretek átadását többoldalúan kell megvalósítani.
- A gyermek cselekvési szabadságát, családi élethez, magánélethez való jogát az óvoda nem korlátozhatja, de a gyermek ezen jogának gyakorlása közben nem veszélyeztetheti saját, illetve társai, az óvoda alkalmazottjainak egészségét, testi épségét. Nem akadályozhatja viselkedésével a többiek fejlődéshez való jogát.
- A gyermek a család anyagi helyzetétől függően ingyenes vagy kedvezményes étkezésben részesülhet.
- A gyermek az intézmény eszközeit (játékok, tevékenységi, fejlesztőeszközök) berendezéseit, felszereléseit ingyenesen használhatja. Neveléssel törekszünk arra, hogy azokra vigyázzon, és azokat rendeltetésszerűen használja.
- A gyermekeket nevelő óvodapedagógusok felelősek a csoportjukba járó gyermekek jogainak érvényesüléséért a gyermek óvodába történő belépésétől, onnan történő kilépéséig, tehát a teljes óvodában töltött időben. Munkájuk során elősegítik a gyermeki jogok maradéktalan érvényre jutását. A munkájukat segítő alkalmazottaktól, valamint a gyakorlaton lévő főiskolai hallgatóktól megkövetelik a gyermeki jogok érvényre jutását elősegítő magatartást.
- A gyermek személyiségét és emberi méltóságát és jogait tiszteletben kell tartani. A gyermekek nem vethetők alá testi fenyegetésnek.
- A sajátos nevelésű igényű gyermek joga, hogy megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították. A különleges bánásmódnak megfelelő ellátást a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint kell biztosítani.
- A gyermek a tőle elvárhatónál jobb teljesítményért jutalmazzuk. A gyermek jutalmazásának formái: dicséret, simogatás, pozitív kiemelés a csoport előtt.

- A fegyelmező intézkedések elvei: verekedés, lökdösődés, stb. Formái: elbeszélgetés, bocsánatkérés a társától, simogassa meg a társát.

A gyermekek kötelességei:

A gyermekekkel életkoruknak megfelelő szinten ismertetni kell kötelességeiket, mint óvodapedagógusi elvárást, a teljes óvodai élet alatt, mindig az adott tevékenységhez kapcsolva. A gyermek életkorának és fejlettségének megfelelően a napirendben és a házirendben meghatározottak szerint vegyen részt saját környezetének és az általa használt eszközöknek rendben tartásában.

A teljes óvodai élet alatt az elvárásoknak való megfelelést figyelemmel kell kísérni, a nem, vagy hiányos teljesítés esetén a gyermeket fel kell szólítani a maradéktalan teljesítésre, a helytelen magatartás beszüntetésére, helyes teljesítés esetén megerősítést adni.

A gyermekekre vonatkozó óvó, védő előírások, az óvodában való tartózkodás szabályainak kötelező betartásával a csoportos óvónő ismerteti meg a gyermekeket. Az ismeretek számonkérése játékos formában, a gyermekek életkori és fejlettségi szintjének megfelelően történik.

A gyermek szülőjét be kell vonni a jogkövető magatartás begyakoroltatásába, valamint a pozitív emocionális ráhatás érvényesítése érdekében.

A gyermekekre, a vallásgyakorlással összefüggésben megállapított jogok és kötelezettségek:

- A keresztény értékrend megtartásával elő kell segíteni a hitre nevelés alapjainak formálását.
- Tiszteletben kell tartani a másik szülő, alkalmazott, gyermek vallásszabadságát.
- A gyermek ápoltsága, ruházata az óvodában
- Jellemezze praktikusság, kényelem és tisztaság.

b) A szülők jogai és kötelességei

A szülőt megilleti a nevelési-oktatási intézmény szabad megválasztásának joga (állami, egyházi, magán).

A szülők jogai:

- Joga, hogy megismerje az óvoda nevelési programját, házirendjét, szervezeti és működési szabályzatát, tájékoztatást kapjon az abban foglaltakról. A házirend egy hatályos példányát minden szülőnek az első szülői értekezleten át kell adni, valamint 1 példány a központi folyosón hozzáférhető helyen kerül elhelyezésre. A szabályzat érdemi változása esetén minden szülő megkapja a hatályba lépő házirendet. A házirenddel kapcsolatos kérdésekre, észrevételekre az óvodavezető fogadóideje alatt kaphatnak választ.
- Joga, hogy saját gyermeke fejlődéséről, magaviseletéről rendszeresen részletes és érdemi tájékoztatást, a gyermek neveléséhez tanácsokat, segítséget kapjon.
- az iskolaérettségi mérés, fejlődési napló eredményéről tájékoztatást kérjen az óvodapedagógustól, külön fogadóóra keretében.
- részt vegyen a Szülői Munkaközösség munkájában és közreműködhet annak tevékenységében.

- a halmozottan hátrányos helyzetű gyermek szülőjét megilleti az a jog, hogy gyermeke óvodába járjon.
- személyesen vagy képviselői útján részt vegyen az érdekeit érintő döntések meghozatalában.

A Szülői Munkaközösség tagjainak joga figyelemmel kíséreni a gyermeki jogok érvényesülését és a pedagógiai munka eredményességét. Megállapításairól tájékoztathatják az óvoda nevelőtestületét és a Fenntartót. A gyermekek nagyobb csoportját (25%) érintő bármely kérdésben tájékoztatást kérhetnek az óvoda vezetőjétől, s az adott kérdés megtárgyalásakor, mint a Sz. M. K. képviselői, tanácskozási joggal részt vehetnek a nevelőtestületi értekezleten.

A szülők kötelességei:

- gondoskodjon gyermeke testi, érzelmi értelmi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges feltételekről,
- biztosítsa gyermeke rendszeres és zavartalan óvodába járását, hátrányos helyzetű gyermek esetén három éves kortól, rendezett körülmények között élő gyermek esetén öt éves kortól,
- amikor a gyermek betölti az ötödik életévét (2014. szeptember 1-től 3 éves kortól Nkt. 8§ (2.)), a nevelési év első napjától (szeptember 1.) óvodakötelessé válik, mely szerint napi négy órán keresztül, a szerevezett tevékenységek idején óvodai nevelésben kell részesülnie.
- kísérje figyelemmel gyermeke fejlődését,
- rendszeresen tartson kapcsolatot a gyermekével foglalkozó pedagógusokkal, és részükre az együttnevelés érdekében szükséges tájékoztatást adja meg,
- tartsa tiszteletben az óvoda dolgozóinak emberi méltóságát és jogait,
- segítse elő gyermeke közösségbe való beilleszkedését, az óvodai, közösségi élet magatartási szabályainak elsajátítását, a házirendben foglaltak betartását,
- gyermekével megjelenjen a nevelési tanácsadáson, biztosítsa gyermekének a pszichológusi vizsgálaton és a fejlesztő foglalkozáson való részvételt, ha a gyermekkel foglalkozó pedagógusok kezdeményezésére, a nevelőtestület erre javaslatot tesz.
- a szülő vélt vagy valós jogsérelem esetén köteles az esetet az illetékes óvodapedagógussal megbeszélni, és megfelelő intézkedést kérni,
- ha az óvodapedagógussal folytatott beszélgetés nem vezetett eredményre, vagy ha úgy ítéli meg, hogy a gyermek jogainak érvényesülése szempontjából a hozott intézkedés, nem vezetett eredményre az intézményvezetőhöz fordulhat,
- elősegítse gyermekének a közösségbe történő beilleszkedését, az óvoda rendjének, a közösségi élet magatartási szabályainak elsajátítását.

A pedagógus, valamint az ő munkáját segítő alkalmazottak a nevelői-oktatói munka, illetve a gyermekekkel összefüggő tevékenysége során büntetőjogi védelem szempontjából közfeladatot ellátó személynek számítanak.

2. Kompetencia szintek a gyermekvédelem területén

a) *Az óvodapedagógusok feladatai*

- biztosítja a gyermekeket megillető jogok érvényesülését, szükség esetén védő-óvó intézkedésre javaslatot tesz;
- hátrányos és veszélyeztetett helyzetet felismeri;
- szükség esetén megfelelő szakember, intézményhez irányítja a gyermeket, megszervezi felzárkóztatását,
- feltáró munka után a felzárkóztatást, tehetséggondozást megszervezi, megvalósítja;
- biztosítja a gyermekek differenciált és egyéni fejlesztését;
- segítsék elő az új óvodások befogadását, beilleszkedésüket az adott csoportba
- figyelemmel kíséri a gyermek rendszeres óvodába járását;
- szülőkkel megfelelő kapcsolatot épít ki, a lehetőségekhez képest a gyermeket és családjukat minél jobban ismerjék meg
- közreműködik az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében.

b) *A gyermekvédelmi felelős feladatai*

- nevelési év elején a gyermekek családi helyzetét felméri és nyilvántartja, tájékoztatja a szülőket a gyermekvédelmi tevékenységről;
- részt vesz a Családsegítő szolgálat megbeszélésein;
- koordinálja a probléma kezelést, feljegyzi a családokkal kapcsolatos intézkedéseket;
- tájékoztatja az óvodavezetőjét; •
- szükség szerint környezettanulmányt végez a csoportos óvodapedagógussal;
- javaslatot tesz a különböző segélyezési formákra;
- folyamatos kapcsolatot tart a Nevelési tanácsadóval;
- az intézmény gyermekvédelmi munkáját értékeli, segítséget ad az óvodapedagógus ez irányú munkájához;
- a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok változásáról a kollegákat tájékoztatja.

c) *Az óvodavezető gyermekvédelmi feladatai*

- a gyermek mindenekfelett álló érdekének érvényesítése és az érvényesítés ellenőrzése;
- biztosítja a gyermekekkel kapcsolatos adatok védelmét;
- irányítja és ellenőrzi az óvodában folyó gyermekvédelmi munkát;
- a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok megszervezése és ellátása;
- kapcsolat felvétele az illetékes gyermekvédelmi és családsegítő szervezetekkel;
- gondoskodik a gyermekvédelmi felelős továbbképzéséről;

- írásban tájékoztatja a szülőket a gyermekvédelmi felelős és a családsegítő személyéről és elérhetőségéről;
- rendszeres támogatás iránti kérelmekről a gyermekvédelmi felelőssel, a családsegítővel és az érintett óvodapedagógusokkal folyamatosan egyeztet és megfelelő intézkedéseket megteszi;
- a veszélykerülő magatartási formák, technikák megismertetése a gyermekekkel és a szülőkkel;
- a gyermek sérelmére elkövetett bűncselekmény gyanúja esetén szükség szerint segítséget nyújt (gyámhatóság, gyermekvédelmi szakemberek);
- azon szülők felszólítása írásban, akiknek hátrányos helyzetben levő gyermeke nem látogatja az óvodát;
- segítségére van a szülőknek problémáik megelőzésében és megoldásában.

3. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

a) Esélyegyenlőség

Esélyegyenlőséget szolgáló intézkedéseink tervezése során figyelembe vettük az 1993. évi LXXIX. Köznevelési törvényi és az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény rendelkezéseit.

A veszélyeztetett, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű, a pszichés fejlődési zavarokkal és egyéb fejlődési rendellenességi zavarokkal küzdő gyermekeknek is joga van egyéni fejlődési sajátosságaihoz igazodó pedagógiai környezethez.

Óvodánkknak, mint nevelési intézménynek kiemelt feladata az egyenlő bánásmód elvének megvalósítása és az esélyegyenlőség biztosítása, fokozott figyelemmel kísérjük a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermekek szociális problémáit.

A gyermekek neveléséről, oktatásáról és fejlesztéséről 8 főállású óvodapedagógus és 4 szakképzett dajka gondoskodik. Minden óvodapedagógus feladata és felelőssége, hogy folyamatos kapcsolatot tartson óvodásaink szüleivel, a gondviselőkkel. A napi találkozások beszélgetések mellett fontos szerep jut a fogadóóráknak és szülői értekezletnek. Gyermekvédelmi felelősünk rendszeres kapcsolatot tart a család- és gyermekvédelmi szervekkel, védőnővel, gyermekorvossal.

Fontos a gyermeknap tevékenységének nyomon követése, a magatartás, viselkedés gyors változásának felismerése, esetleges sérülések észlelése. Figyelmeztető jelzés a társas kapcsolatokban megjelenő helytelen magatartás, viselkedési rendellenesség, a pszichés fejlődészavara. Szükség esetén szakembertől kell diagnózist, módszertani útmutatást kérni a szükséges intézkedések, tennivalók megállapításához. A jogi és szociális, szolgáltató és információs rendszer kiépítése elengedhetetlen feltétele annak, hogy az esélyegyenlőség megfelelően érvényesüljön gyermekeink érdekében.

Az esélyegyenlőségi terv szorosan kapcsolódik a gyermekvédelmi tervhez, annak alapvető részét képezi.

Intézményünk kialakítja:

- az egyenlő bánásmód elvét;

- az emberi méltóság tiszteletben tartását;
- a megkülönböztetés tilalmát;
- a társadalmi szolidaritás kialakítását.

Az óvoda felelőssége és intézkedési kötelezettsége:

- a gyermek felvétele előtt tájékoztatni kell a szülőt arról, milyenszemélyi, tárgyi feltételekkel, pedagógiai eszköztárral rendelkezik az intézmény, hol van az egyéni adottságokból eredő hátrányok kiküszöbölésének realitása, esélye
- az óvodás gyermek egyéni fejlesztési tervéhez igazodó szakszerű ellátási feltételek biztosítása a teljes óvodai nevelés időtartama alatt, különös figyelemmel az iskola előkészítés feladataira;
- tájékoztatási és intézkedési kötelezettség mindazok felé, akiknek a gyermek sajátos helyzetéből adódóan nyilvántartási és intézkedési kötelezettsége esélyjavító feltételei vannak, lehetnek.

Gyermek veszélyeztetettségének okait vizsgáló szempontok:

- egészségügyi okok;
- rossz lakáskörülmények;
- megromlott családi kapcsolat;
- italozás, kábítószerelés;
- munkanélküliség;
- elhanyagoló nevelés;
- váltakozó párkapcsolatok;
- pszichiátriai kezelés;
- a gyermek személyiségét sértő megnyilvánulások (pl.: gyermekbántalmazás, megalázás)

XII. Inklúzió, integráció

Az integrációs programunk tartalma kiterjed az óvodai nevelés mindazon területeire, amelyek kiemelt jelentőséggel bírnak a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének elősegítésében.

Színtere:

- óvodai csoport, vagy
- integráltan a többi gyermekkel részben vagy egészben együtt azonos óvodai csoport.

A Pedagógiai Szakszolgálati Intézmények működéséről szóló 15/2013. (II.26.) EMMI rendelet alapján a Szakértői Bizottság a szakértői véleményében tesz javaslatot a különleges bánásmódot igénylő gyermek ellátására, az ellátás módjára, formájára és helyére, az ellátáshoz kapcsolódó Pedagógiai Szakszolgálatok típusaira, a szükséges szakemberre és annak feladataira.

A megfelelő személyi feltétel biztosításához figyelembe kell venni a gyermek neveléséhez, fejlesztéséhez a sajátos nevelési igény típusát és súlyosságát.

Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervekkel:

- Gyermekjóléti, Családsegítő Szolgálat;
- Védőnői Hálózat;
- Szakmai Szolgáltatók;
- Civilszervezetek.

Célunk, hogy e szervekkel való együttműködés eredményeképpen az esélyegyenlőségi pedagógiai célok és integráció megvalósuljanak. A különböző partnerekkel és szervezetekkel való kapcsolatunk, közös munkánk, erőfeszítésünk hozzásegíti a családokat és a gyermekeket a hátrányok csökkentéséhez, az életesély növeléséhez.

1. A sajátos nevelési igényű gyermekek és integrálásuk az óvodában

Sajátos nevelési igényű gyermek az a gyermek, aki a szakértői bizottság szakvéleménye alapján:

- testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd,
- a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd.

A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének elvei, az irányelvek célja:

- az elvárásokat a gyermek fejlődésének üteméhez igazítjuk,
- fejlesztésüket a számukra megfelelő területeken valósítjuk meg, de leginkább játékos tevékenységen keresztül
- a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében figyelembe vesszük, hogy a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl őket,
- a fejlesztő foglalkozások programjait az óvodánk nevelési programjának tartalmi elemeivé tesszük.
- ezeknél a gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseit valósítjuk meg a sérülések arányában.
- a gyermekeket egyéni ütemben, egyéni bánásmóddal neveljük, hiszen minden gyermek egyedi individuum, egyszeri és megismételhetetlen.
- mivel nagyobb méretű differenciált, egyéni bánásmódot igényelnek, szükséges lehet új módszerek, terápiák, esetleg speciális segédeszközök alkalmazására. (pl. testi nevelés területe, illetve értelmi nevelés területén logikai-fejlesztő játékok)
- a különleges gondozási igényből adódó feladatok végrehajtásánál törekszünk arra, hogy a nem, vagy kevésbé sérült funkciók tudatos fejlesztésével bővüljenek a kompenzációs lehetőségek.
- egyes területeken kiemelkedő képességeiket felismerjük, gondozzuk.
- a másság elfogadása és pozitív minta közvetítése erkölcsi nevelésünk alapja.

- minden gyermeknek alapvető emberi joga, hogy megfelelő ellátásban részesüljön. A fejlesztés céljait minden esetben az illetékes szakértői bizottság szakvéleményére támaszkodva egyéni fejlesztési terv alapján valósítja meg.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység közös céljai és feladatai

A fejlesztés céljait minden esetben a fejleszhetőséget megfogalmazó gyógypedagógiai-orvosi- pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira építjük. Fontosnak tartjuk továbbá a folyamatos és hatékony konzultációt az érintett szakemberekkel, (valamint a szülőkkel).

Az integrációt meghatározó elsődleges tényezők

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésénél minden esetben figyelembe vesszük a következő tényezőket, szempontokat:

- a fogyatékoság típusát, súlyosságát,
- a fogyatékoság kialakulásának, diagnosztizálásának és a speciális ellátás megkezdésének idejét,
- korai fejlesztésben és gondozásban részesült gyermek esetében a korai időszak fejlődésmenetét,
- a gyermek: életkorát, pszichés és egészségi állapotát, rehabilitációs műtéteit; képességeit, kialakult készségeit; kognitív funkcióit, meglévő ismereteit; családi hátterét.

Mindezek függvényében a fejlesztés magába foglalja a vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd- és nyelvi készségek és az értelmi képességek fejlesztését. Az egyes fogyatékosági típusok függvényében más-más területet kap fejlesztésünk során hangsúlyt.

A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülés specifikus fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során:

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermek

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermeknél a mozgás szervrendszer veleszületett vagy szerzett károsodás és/vagy funkciózavara miatt jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció. A különleges gondozási igényt meghatározza a károsodás keletkezésének ideje, formája, mértéke és területe.

Az óvodáskorú mozgáskorlátozott gyermek fejlesztése, nevelése speciális szempontok figyelembevételét kívánja az óvodai nevelésünk valamennyi területén: mozgásfejlesztés; önellátás, önkiszolgálás fejlesztése; játéktevékenység; nyelvi fejlesztése; éneklés, zenei fejlesztés; rajtolás, kézügyesség fejlesztése.

A látássérült gyermek

Látássérült az a gyermek is, akinek látótere- tekintése fixációs pontjától mindkét irányban legfeljebb 10° , azaz teljes szélességében legfeljebb 20° . A látássérült gyermekek a nevelés-oktatás szempontjából lehetnek: vakok, alig látók és gyengén látók.

Fejlesztésük, nevelésük során kiemelt hangsúlyt kap az önkiszolgálás megtanítása, a tárgyak és helyük megismertetése, a rendszeretet, a higiéné, különösen a szem és a kéz tisztán tartása.

Az óvodai nevelés során mindvégig figyelembe kell vennünk a látássérült gyermek fizikai terhelhetőségének korlátait, különös tekintettel az adott szembetegsége.

A fejlesztés kiemelt területei az óvodánkban: látásnevelés; a nagymozgás fejlesztése; térbeli tájékozódás a látás felhasználásával; a finommozgás fejlesztése; a látás-mozgáskoordináció fejlesztése; a hallási figyelem fejlesztése; a tapintás fejlesztése.

A hallássérült gyermek

A súlyos fokban hallássérült –siket- és a kevésbé súlyosan vagy közepes fokban hallássérült- nagyothalló- gyermekek hallásvesztése a főbb beszédfrekvenciákon olyan mértékű, hogy ennek következtében a beszédnek hallás útján történő megértésére nem, vagy csak részben képesek. A halláskárosodás miatt – az állapot fennmaradása esetén – bizonyos esetekben – teljesen elmarad, vagy erősen sérül a beszéd és a nyelvi kompetencia.

Az anyanyelvi- kommunikációs fejlesztés az óvodánk egész napi tevékenységében megjelenik. Minden, a szocializációt hatékonyan segítő munkajellegű tevékenységbe be kell vonnunk a hallássérült gyermeket. A fejlesztés során minden esetben figyelembe kell vennünk a hallássérülés mértékét, (esetlegesen a hallást műtéti úton történő helyreállítást).

Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek

Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében meghatározó a nem fogyatékos óvodás korúakkal történő együttnevelés. Fejlesztése során fontosnak tartjuk a spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését, melyeket segítik azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyeket a gyermek a kortárs csoportban él és tapasztal meg.

A közép súlyos értelmi fogyatékos gyermek

A közép súlyos értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében a kis lépések elvét alkalmazzuk. A gyermekekre jellemző játéktevékenységbe és cselekvésbe ágyazott gondolkodást figyelembe vevő képességfejlesztést tartjuk hangsúlyosnak.

Beszéd fogyatékos gyermek (nyelvfejlődési és beszédzavarral küzdő)

Beszéd fogyatékos gyermek esetén a receptív vagy expresszív beszéd/nyelvi képességrendszer szerveződésének fejlődési eredetű vagy szerzett zavara miatt az anyanyelv elsajátítás folyamata akadályozott, a gyermek életkorától eltérő. A beszéd fogyatékos gyermek szenzoros, motoros vagy szenzomotoros problémája illetve a beszéd problémákhoz társuló megismerési nehézségek és viselkedés zavarok miatt eltérően fejlődik.

Beszéd fogyatékos az a gyermek, akit a szakértői bizottság annak minősít.

A beszéd- és nyelvi problémák súlyos zavara mellé társulhatnak részképesség zavarok, (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia veszélyeztetettség) és magatartás problémák, amelyek nehezítik a gyermek beilleszkedését.

Fejlesztésük során kiemelt feladatunk az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása, az értelmi fejlesztés, a mozgás és észlelési funkciók, valamint az érzelmi élet fejlesztése.

Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek

Az autizmus spektrum zavarok meghatározó jellegzetessége a társas viselkedés, a kölcsönösséget igénylő kommunikációt és a rugalmas viselkedésszervezést megalapozó kognitív készségek minőségi károsodása, amely jellegzetes viselkedési tünetekben

nyilvánul meg. Az állapot hátterében az idegrendszer fejlődési zavarra áll. Autizmus spektrum zavar minden értelmi szinten előfordul, ami azt jelenti, hogy jelen lehet átlagos (vagy átlag feletti) intelligencia mellett épp úgy, mint értelmi sérüléssel együtt járva. A központi probléma a funkcionális, kölcsönös kommunikáció sérülése.

A jó értelmi képességekkel rendelkező, jól beszélő autizmus spektrum zavarral küzdő kisgyermek számára a kommunikációs, szociális terápia az óvodai nevelésünk elsődleges feladata. Az óvodai fejlesztésünk alapja minden esetben a pszichológiai képességmérés. A fejlődési szint és szociális alkalmazkodás követése egyéni felméréssel történik, speciális eszközök és módszerek használatával.

A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermek

A sajátos nevelési igényű gyermekek e csoportját a különböző súlyosságú és komplexitású- az ismeretelsajátítást, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő- részképesség-zavarok, vagy azok halmozott előfordulása jellemzi. Az érintett gyermekek az átlagnál nehezebben viselik el a várakozás és kivárás okozta feszültségeket, váratlan zajokat. Fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, valamint a pozitív visszajelzést, a dicséretet.

A fejlesztés és nevelés során kiemelt feladatunk: a gyermek szakértői bizottsági véleményekben foglaltakra alapozva a részképesség-zavarok egyéni fejlődési terv szerinti korrekciója és kompenzálása, tudományosan megalapozott szakmai módszerek alkalmazásával. Fontosnak tartjuk, hogy a fejlesztés szakmai teamben, és a szülő aktív bevonásával történjen. További feladatunk megelőzni a teljesítménykudarcokra épülő másodlagos zavarok kialakulását, és megalapozni az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készültséget.

Súlyosan-halmozottan fogyatékoság

Léteznek többszörös fogyatékoságok is. Ekkor egy gyermeknél több fogyatékosági típus is előfordul.

A sikeres integrációt segítik

- A tünetek korai felismerése esélyt adhat a mielőbbi szakszerű fejlesztésre,
- Fontos a kapcsolattartás a gyógypedagógussal és a szülővel,
- Az óvodapedagógus pozitív hozzáállása, szakértelme,
- A gyermekek szüleinek segítő együttműködése,
- A gyermek fogyatékosági típusára szakosodott gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus, szakember, a vele való kapcsolat felvétel
- A gyermek személyisége, nyitottsága,
- A csoporttársak felkészítése, befogadó hozzáállása, melynek során az ő személyiségük is sokban gazdagodik,
- A gyermek fejlődését, nevelését segítő szakemberek team munkája és folyamatos, rendszeres konzultációja.

Partnerek

- Szülők szerepe alapvető és lényeges, egyben nélkülözhetetlen, nagy szerepe van abban, hogy a beilleszkedés sikeres legyen.

- Az óvoda dolgozói, viselkedési mintájuk minden gyermeknek nevelő értékű.
- Szakszolgálatok: részt vállalnak a gyermekek diagnosztizálásában, fejlesztésében, a megfelelő iskolatípus kiválasztásában.
- Fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus: a szakértői véleményben előírtaknak megfelelően fejleszti a gyermeket, tanácsokkal látja el az óvodapedagógusokat, szülőket.
- Szükség esetén pszichológus, gyógypedagógiai asszisztens, szakorvosok, logopédus, valamint a családsegítő szolgálat szakembereinek együttműködése.

2. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek

a) A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének elősegítése

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek iskolai beilleszkedésének és sikerességének záloga a megfelelő minőségű és időtartamú óvodáztatás. A sikeres iskolakezdéshez nélkülözhetetlen alapvető készségek megfelelő fejlesztésének színtere az óvoda, ahol – az agyi érési folyamatok lezárulásáig – megterhelés nélkül, játékos eszközökkel és módszerekkel hatékonyan tudunk fejleszteni. A hátrányos helyzetű családok gyermekei kognitív fejlődésükben öt éves korukra lényegesen elmaradnak a kedvezőbb körülmények között élő társaiknál. Tudatos óvodapedagógiai munkára van szükség ahhoz, hogy ezeket a hátrányokat óvodai nevelésünk során csökkenteni tudjuk. Kiemelt jelentősége van a szülőkkel történő együttműködésnek, mely a kölcsönös tisztelet alapján valósítható meg. Az együttműködés során az óvodapedagógusoknak és a fejlesztő pedagógusnak – helyzetüknél és képzettségüknél fogva – kiemelt szerepük és felelősségük van. Gyermekeink szociokulturális háttere színes képet mutat. A nagyon jó és az elhanyagoló környezetből egyaránt járnak hozzánk gyermekek. Szeretetteljes, biztonságos, az egyéni különbözőségeket toleráló légkörben, ésszerű korlátokkal minden gyermeknek esélyt adunk saját erősségeik felismerésére, és a sikerélményre. Elfogadjuk, és tiszteletben tartjuk a másságot, erre neveljük gyermekeinket is. Az embernek önmagával harmóniában kell élnie. Ennek feltétele, hogy testileg-lelkileg egészséges legyen: meg tudja őrizni, helyre tudja állítani jó közérzetét, stabilizálni, védeni tudja önmagát: optimális legyen személyiségének működése, fejlődése. E funkció, e célok eredményes és hatékony szolgálata azt feltételezi, hogy képes lesz a személyes érdekeket szolgáló döntéseket meghozni, azokat végrehajtani és megvalósítani.

Célunk:

A személyre szóló nevelés végső célja az önfejlesztő személyiség, az önfejlesztésre nevelés. Ez magában foglalja az önállóságra nevelést, az egyéniségfejlesztést és az én, a személyes tudat kialakulásának, fejlődésének segítségét. Óvodai nevelésünk célja e képességek megalapozása.

A pedagógusok feladatai:

- a szociális képességek fejlesztése,
- kommunikációs képességek fejlesztése, mint a kommunikáló felek aktivitásának: azaz érzelmi állapotának, magatartásának és viselkedésének aktuális befolyásolási képességének fejlesztése,
- csoportlétre, szervezeti és társadalmi létre való képesség megalapozása és fejlesztése a gyermekeink életkorához illeszkedő ünnepeink megünneplése, versenyek, és számos, az óvodai életre jellemző helyzetek során,

- az együttműködés, a vezetés és a versengés képességeinek megalapozása és fejlesztése a segítő együttműködés rendszeres alkalmazásával, a segítő nevelői magatartás megtapasztalásával, valamint a mozgásos és a különböző versenyjátékok gyakorlása során,
- a kötődés képességének fejlesztése, melynek gazdagsága, ereje és minősége meghatározza a szociális életminőséget, a szociális viselkedést, és a személyiség szociális fejlődését,
- az egészséges és kulturált személyiség fejlesztése érdekében személyes motívumok kialakítása,
- az önkiszolgálási motívumok közé tartozó biológiai szükségletek, a komfortszükséglet a mozgás és élményszükséglet,
- önvédelmi motívumok fejlesztése az egészséges életmódra nevelés, a konfliktusok kezelésére történő nevelés kapcsán,
- a szuverenitás motívumainak kialakítása, mint az önállósulási és öntevékenységi vágy,
- a reális, a képességeket is figyelembe vevő teljesítményértékelés eredményeként az önértékelési motívumok fejlesztése, mint az önbizalom és az önbecsülés,
- a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beíratásának támogatása,
- az optimális ideig tartó óvodáztatás biztosítása,
- olyan csoportalakítási elvet kell választani, amely biztosítja a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek arányos elosztását,
- igazolatlan hiányzások minimalizálása,
- a szülők munkába állását lehetővé tevő nyitva tartás kialakítása,
- szókincs, nyelvi kifejező készség, beszédértés, beszéd észlelés fejlődésének elősegítése,
- az intézményes nevelésbe illeszkedés elősegítése, bizalom, elfogadás, együttműködés,
- egészségtudat kialakítása, táplálkozás,
- korszerű óvodapedagógiai módszerek,
- a gyermekek kezdeményezéseire támaszkodó módszerek,
- differenciálás,
- kooperatív tanulási technikák,
- mozgás- zene felhasználása,
- szülőkkel való partneri együttműködés módszerei,
- a gyermekek fejlődésének nyomon követése, regisztrálása, szükség esetén szakorvosi (fogászat, szemészet, fülészet, ortopédia vizsgálat) kezdeményezése,
- a szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés,
- egyetlen gyermek se maradjon ki az óvodából a szülők szegénysége, az óvoda által kért természetbeni és pénzügyi hozzájárulások fedezetének hiányában,
- a tanulási képességek megalapozása,

- a tanulás és egyéb rész képesség zavarok kialakulásának megelőzése,
- megoldási késztetés, monotónia tűrés, figyelemkoncentráció,
- az alkotás vágy szükséges szintjének kialakítása,
- tanácsadás a kijelölt iskolával, szabad iskolaválasztással, a halmozottan hátrányos helyzetűek előnyben részesítésével kapcsolatban,
- a sajátos nevelési igényűvé minősítéssel kapcsolatos felvilágosítás, tanácsadás,
- igény és elégedettség mérés abban a két általános iskolákban, ahol az adott évben a legtöbb volt óvodásunk kezdi meg általános iskolai tanulmányait,
- bemutató foglalkozás során volt óvodásaink látogatása,
- személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel,
- a gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása,
- rendszeres napi, vagy heti tájékoztatás a gyermekek fejlődéséről,
- az egyéni fejlesztési napló bejegyzéseinek megbeszélése,
- a gyermekek alkotásainak megmutatása,
- szülők részvételi lehetőségeinek biztosítása a nap bármely szakában, szükség és igény szerint,
- gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése,
- a család szokásainak és értékrendjének megismerése, megértése,
- a család erőforrásainak feltárása.
- a gyámhatóság kezdeményezésére a kijelölt gyermeket az óvoda köteles felvenni.

3. Migráns gyermekek interkulturális nevelése

Migráns gyermek az a gyermek, aki, valamint akinek a családja nem magyar állampolgár és munkavállalás, tanulás céljából tartózkodik Magyarországon illetve menekült státuszú.

Alapelveink:

- A migráns gyermekek a magyar gyermekekkel azonos feltételek mellett vehetik igénybe az óvodai ellátást.
- Az egyéni bánásmód elvét az ő nevelésük során is érvényesítjük.
- Az emberi méltóság elismerése és tiszteletben tartása minden migráns kisgyermeket megillet.

A migráns gyermekek interkulturális neveléséből adódó óvónői feladatok

Felkészülés a gyermek fogadására

Az óvónő felkészülése a szülővel és a gyermekkel való kapcsolatfelvétellel kezdődik. A későbbiekben a gyermek kultúrájával, nemzetiségével kapcsolatos információkat is össze kell gyűjtenie, melyek hozzásegítik ahhoz, hogy jobban megérthesse a gyermek viselkedését és meghatározhassa a pedagógiai beavatkozás lehetséges irányait. Tanácsos ezeknek az információknak egy részét a csoportban dolgozó dajkával is megismertetni.

Az érkező gyermek empátiás fogadása

A migráns kisgyermek, amikor bekerül egy számára teljesen idegen környezetbe, egyedül lévőknek és teljesen kirekesztettnek érezheti magát. Nem érti a körülötte lévők beszédét, és őt sem értik a többiek. Fél az ismeretlentől, a változástól, a bizonytalanságtól. Általában a család szociálisan is rászorult, ezért a többi gyerekhez viszonyítva hátrányosabbnak érezheti magát. vallási okból előfordulhat sajátos étkezési szokás, melytől úgy érezheti, hogy más, mint a többi gyermek.

Ezért az óvónő legfontosabb feladatai:

- A gyermek érzelmi biztonságának megteremtése.
- Az eltérő nyelv, szokások, viselkedési módok, étrend elfogadtatása, értékékként való bemutatása a többi gyermek számára.
- A más kultúrákról, a vallásokról, a bőrszínről, az etnikai különbségekről szóló, életkornak megfelelő bemutatása apró lépésekben (játék, mese, vers, ének, zene, tánc segítségével).
- A migráns gyermeket segíteni kell a magyar nyelv elsajátításában, melynek leghatékonyabb eszköze a játék, tere pedig a közösség.

XIII. Dokumentum nyilvánossága

Az intézmény közfeladatot lát el, jogszabályban meghatározottaknak megfelelően köteles a közérdekből nyilvános működési alapidokumentumait nyilvánosságra hozni, mely kötelezettségének eleget tesz a dokumentumok megtekintési helyének megjelölésével, a tájékoztatást adó személy kijelölésével, valamint a tájékoztatás időpontjának meghatározásával.

A közérdekből nyilvános dokumentumok hozzáférhetősége:

- A közérdekből nyilvános dokumentumok hivatalos tárolási helyei, ahol megtekinthetőek: intézményben: az iroda, valamint a központi folyosón a szabályzattároló dobozban.

XIV. Érvényességi nyilatkozat

A Pedagógiai Program érvényességi ideje:

2016. szeptember 1-jétől – visszavonásig

XV. Legitimációs záradék

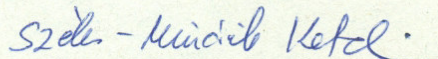
A Szent Család Katolikus Óvoda pedagógiai programját az intézmény vezetője a ...17.01.2016... sz. határozatával **jóváhagyta.**

Kelt: V á c, 2016. szeptember 26.

.....
óvodavezető

A Szent Család Katolikus Óvoda pedagógiai programjában foglaltakkal kapcsolatosan magasabb jogszabályban biztosított (20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 118. § (3) bekezdése a) pont) **véleményezési jogát korlátozás nélkül gyakorolta** és a dokumentumról véleményt alkotott az óvodában működő szakmai munkaközösség.

V á c, 2016. szeptember 26.

.....
munkaközösség-vezető

A Szent Család Katolikus Óvoda pedagógiai programjában foglaltakkal kapcsolatosan magasabb jogszabályban (Nkt. 72.§ (5)) **biztosított véleményezési jogát korlátozás nélkül gyakorolta** és a dokumentumról véleményt alkotott az óvodában működő Szülői Munkaközösség.

V á c, 2016. szeptember 21.

.....
szülői munkaközösség elnöke

A Szent Család Katolikus Óvoda pedagógiai programjával az Egyházmegyei Katolikus Iskolák Főhatósága (2600 Vác, Migazzi K. tér 1.), mint fenntartó egyetért.

V á c, 2016.....

.....
fenntartó

1. számú melléklet Óvodánk liturgikus és néphagyományokat őrző ünnepei

Óvodánk liturgikus és néphagyományokat őrző ünnepei

SZEPTEMBER – SZENT MIHÁLY HAVA

VENI SANCTE

Tanévkezdő ünnep a katolikus egyházban, a Szentlélek segítségül hívása, hogy egész évben Isten jelenlétében tudjuk nevelni óvodásainkat. A szülőkkel közös ünnep.

KISBOLDOGASSZONY ÜNNEPE (SZEPTEMBER 8.)

Szűz Mária születésének emléknapja. A néphagyomány szerint már Mária születésénél megjelenik Gábrriel arkangyal. Míg Nagyboldogasszony az aratás záróünnep, Kisasszony a vetés előkészületeire ad jelt. A két ünnep időpontja és elnevezése egyaránt a gabona földi létének határait jelzi. Mária névnapjának az ünnepét (szeptember 12.) is ezen a napon említjük meg. Ha napján szép az idő, a vénasszonyok nyara hosszú és derűs lesz.

SZENT MIHÁLY ÜNNEPE (SZEPTEMBER 29.)

Mihály, Gábor és Rafael főangyalok ünnepe. Mulatságok, bálók ideje; Mihály-napi vásár. Ehhez a naphoz kötődik az állatok hazahajtása a legelőkről. Időjós hónap, ha a fecskék még itt vannak, akkor hosszú lesz az ősz; ha a disznók vagy juhok ezen a napon összefeküdtek, akkor erős, hosszú telet jósoltak.

OKTÓBER – MINDSZENT HAVA

TERMÉNYÁLDÁS

Óvodánk egyik kedves ünnepe, melyet a csoportok együtt ünnepelnek. Minden gyerek, lehetőség szerint egy-egy zöldség vagy gyümölcsfélét hoz. A termények mellett az összegyűjtött termések is belekerülnek a terménykosárba (dió, mogyoró, mandula, makk, gesztenye és a falevelek). Ez az ünnep jó alkalom arra, hogy Istent, mint Teremtőt, mint Gondviselő Atyát ismerhessék meg a gyerekek. Hálát adunk Istennek, hogy ilyen gondosan megtervezett mindent.

NOVEMBER – SZENT ANDRÁS HAVA

MINDENSZENTEK, HALOTTAK NAPJA (NOVEMBER 1-2)

Az egyház mindazokra az emberekre emlékezik ezen a napon, akik Istennek tetsző, példaadó életet éltek itt a földön, de nevük nincs lejegyezve a kalendáriumban.

A családok halottaikra emlékeznek. A hozzátartozók a temetőbe mennek, a sírokat rendbe teszik, virággal díszítik és gyertyákat, mécseseket gyújtanak, melynek fénye a lélek örök életét, a feltámadást jelképezi. Ezen a napon tiltották a munkát, nem szabadott mosni, meszelni, földeken dolgozni, mert bajt hozott a ház népére.

SZENT MÁRTON KATONA, PÜSPÖK (NOVEMBER 11.)

Hazai népszokás, hogy a pásztorok Márton napján hajtják be télire a jószágot. A legenda szerint, hogy püspökké választása elől kitérjen szerénységből a ludak óljába bújt, azért lett ez a madár az attribútuma. Ezek azonban gágogásukkal elárulták a hollétét, így kénytelen volt beletörődni megválasztásába. Időjárás jósló nap: ha a liba mellcsontja fehér, áttetsző, tiszta, akkor havas, hosszú, kemény tél lesz. Ha barna, akkor rövid és sáros lesz a tél. Ehhez a naphoz is kapcsolódtak a munkatiltalmak: nem volt szabad mosni, teregetni, mert elpusztul a jószág.

ÁRPÁD-HÁZI SZENT ERZSÉBET (NOVEMBER 19.)

1207-ben született Sárospatakon, II. András király leányaként. A világegyház legnagyobb női szentje. A betegek, özvegyek, árvák elhagyottak segítője. Az ember- és Istenszeretet példaképe. Sok helyen Erzsébet-kenyeret sütnek ma is e napon, s a szegényeknek, nagycsaládoknak adják.

DECEMBER – KARÁCSONY HAVA

SZENT MIKLÓS PÜSPÖK (DECEMBER 6.)

Miklós különösen a felebaráti szeretetben tűnt ki. A legenda szerint ugyanis a püspök egy szegény család házába az ablakon át aranyat dobott, amelyből a három szegény lány hozománya lett. Szent Miklós a házasság és az anyaság oltalmazója.

ADVENTI IDŐSZAK, KARÁCSONY VIGÍLIÁJA

A karácsonyi előkészület négy hetes időszaka, amely András apostol ünnepéhez (november 30.) legközelebb eső vasárnapkal kezdődik és december 24-ig tart.

Advent (adventus Domini=az Úr eljövetele) latin eredetű szó, mely a húsvéthoz hasonló előkészületi idő, Jézus eljövetelére illetve születésének megünneplésére utal. Ezt az időszakot a szülőkkel együtt átélve, reggeli közös énekkel, imával várjuk.

A katolikus egyházban adventet a lila szín (bűnbánat színe) szimbolizálja. A négy gyertya közül három lila, a harmadik gyertya az örömvasárnap miatt rózsaszín. Másik közsímet jelképe az adventi templom. Jézus születésnapját várjuk. Felelevenítjük a Szentírásból az Angyali üdvözlést, vagy a betlehemi utat, szálláskeresést. Négy héten át a gyerekekkel megéljük a várakozás (a csöndes várakozás) örömét. Minden nap ez a nagy titok egyre "világosabbá" válik. Advent szimbólumai színessé, érthetőbbé teszik ez időszak tartalmát, mondanivalóját: várakozás; csendesség; sötétség-világosság. Mindegyik csoportban ott van a kis Betlehem és az Adventi koszorú.

JANUÁR – BOLDOGASSZONY HAVA

VÍZKERESZT (JANUÁR 6.)

A karácsonyi ünnepkör zárónapja és hivatalosan ezen a napon kezdődik a farsang időszaka, ami hamvazószerdáig, a nagyböjt időszakáig tart. Nevét onnan kapta, hogy az Egyház ezen a napon szenteli a keresztlő vizet. Ilyenkor van a házszentelés szép szokása. Az ajtófélfára fent a három király kezdőbetűit írja fel a pap, ima kíséretében, hogy a ház lakóit védjék meg a bajoktól: G+M+B+. A magyar nép Háromkirályok ünnepének is nevezi a kis Jézust meglátogató három király emlékére, akik a karácsonyi csillag vezetésével mentek Betlehembe hódolni a Kisded előtt.

Vízkereszt ünnepelésének is kialakult szokása van óvodánkban. Közös ünnep ez, a kis betlehemben megjelennek a "Három királyok". A Szentírásból olvassuk a történetüket. A pap megszenteli az épületet. A gyerekek számára ez minden évben nagy esemény.

FEBRUÁR – BÖJTTELŐ HAVA

GYERTYASZENTELŐ BOLDOGASZONY ÜNNEPE (FEBRUÁR 2.)

A Római Katolikus Egyház ezen a napon ünnepli a gyermek Jézus templomban való bemutatását. A szentelt gyertya, mint a Krisztus jelképe: a Világ Világossága. A hagyományban a szentelt gyertya a bölcsőtől a koporsóig elkísérte az embert.

Kisebb, nagyobb gyertyákat szenteltek az oltár előtt. Időjárás és termésjósló hiedelmek is kapcsolódtak ehhez az alkalomhoz. Ha ezen a napon kisüt a nap, és a medve meglátja az árnyékát, akkor visszamegy és még negyven napig tart a hideg.

SZENT BALÁZS NAPJA (FEBRUÁR 3.)

Napját legrégebbi kalendáriumaink is számon tartják. A legendás Szent Balázs a hagyomány szerint örmény püspök volt. Számos csodája ismert, pl. egy gyerek torkából eltávolította a halszállkát, amiért köszönetként az édesanyától gyertyát kapott ajándékba. Azóta Balázs püspököt a torokbetegség gyógyítójának, a gyermekek védőszentjének tekintették és hittek a szentelt gyertya torokgyógyító erejében.

Ezen a napon történik nálunk is a Balázs-áldás, másként “balázsolás”. Kérjük Szent Balázst, hogy különösen a gyermekeket óvja meg a torokbetegségektől.

FARSANGI IDŐSZAK

A farsang évenként ismétlődő, rövidebb-hosszabb ideig tartó időszak, amelyet az evés, ivás, lakodalmak, disznótorok, jelmezes felvonulások jellemzik. Vízkeresztől a húsvétot megelőző negyvennapos nagyböjt kezdetéig, hamvazószerdáig tart. A farsang a tavaszvárás ősi örömunnepe. A nagy evésekkel ivásokkal a természetet is hasonló bőségre kívánták készíteni. A farsangi szokások nagyjából a farsang farkára, a hamvazószerda előtti három napra összpontosulnak (farsangvasárnap, farsanghétfő, húshagyókedd).

Jellemző farsangi szokások:

- Bőséges evés, ivás, és vidám mulatozás
- Köszöntő szokások- farsangi köszöntő mondókák és énekek
- Táncmulatságok
- Viaskodó, versengő, és ügyességi játékok

MÁRCIUS – BÖJTMÁS HAVA

HAMVAZÓSZERDA, NAGYBÖJTI IDŐSZAK

HÚSVÉT VIGILIÁJA

A nagyböjt a keresztény egyházban a húsvéti előkészület ideje. Jézus 40 napi böjtölésére és kínszenvedésére emlékezünk.

A negyven napos böjt a VII. századtól vált szokássá, 1091-ben II. Orbán pápa iktatta törvénybe. Hamvazószerdától húsvétvasárnapig tart, utolsó előtti hete a virághét, amely virágvasárnapkal zárul. Ezt követi a húsvétvasárnapig tartó nagyhét.

Hamvazószerdán a pap “Emlékezzél ember, hogy porból vétettünk, porrá leszünk.” - szavak kíséretében hamuval keresztet rajzol a gyermekek homlokára. A hamuszórás a bűnbánat ősi jelképe. A néphitben a hamvazkodásnak gyógyító erőt tulajdonítottak.

A Húsvét a legkiemelkedőbb, legnagyobb egyházi ünnep. A keresztény vallás ezen ünnep lényegében gyökerezik.

A Nagyhét óvodánkban a tojásfestések ideje, mely hagyománnyá vált. Óvodánkban hagyománnyá vált a gyermek-keresztút, melyet hagyományosan a Kálvária-dombon tartunk a pap vezetésével.

SZENT JÓZSEF ÜNNEPE (MÁRCIUS 19.)

Isten őt választotta ki, hogy Máriának segítőtársa legyen fiának, Jézusnak felnevelésében. Ácsmesterséggel kereste kenyerét és gondoskodott a Szent Családról. Még Jézus nyilvános működése előtt meghalt.

A néphagyomány szerint a madarak szájába visszaadja a hangot és a méheket ezen a napon engedték ki.

Óvodánkban Apák napi ünnepséggel emlékezünk meg erről az alkalomról.

GYÜMÖLCSOLTÓ BOLDOGASSZONY (MÁRCIUS 25.)

Ezen a napon jelent meg Szűz Máriának az Úr angyala Krisztus születését hírül adta. Napja a fák oltásának és szemzésének ideje.

Az e napon oltott fát nem szabad letörni vagy kivágni; tisztogatni is tilos, maguktól kell elkorhadniuk. Gyümölcsoltó Boldogasszony hozza haza az énekesmadarakat. Ezen a napon ismét felelevenítjük az Angyali Üdvözlet történetét.

MÁJUS – PÜNKÖSD HAVA

MÁRIA HÓNAPJA, ANYÁK NAPJA

A katolikus egyházban e hónapban litániákat imádkoznak a Szűzanyához. A templomban a Szűz Anyát énekkel és virágokkal köszöntjük, az édesanyákat saját készítésű apró ajándékokkal és versekkel ajándékozzuk meg.

PÜNKÖSD

A karácsony és a húsvét mellett a keresztények harmadik legnagyobb ünnepe. A Szentlélek eljövételének, az egyház születésének napja. A liturgia szavaival: „a Szentlélek hét ajándékával betölti hívei szívét és megújítja a föld színét.” A húsvétot követő ötvenedik napra esik pünkösd, amely mozgó ünnep május 10-e és június 13-a között.

JÚNIUS – SZENT JAKAB HAVA

TE DEUM

Óvodánkban tanévzáró ünnep ez. A Szentháromság vasárnap és az Úrnapja idejére esik. Hálaadó ünnep, amikor is megköszönjük Istennek, hogy egész évben gondot viselt ránk, testben – lélekben, szeretetben gazdagodva növekedhettünk. A szülőkkel közösen ünnepelünk.